

BEHANDELMEMO

Van: presidium
Aan: raadsleden en steunfractieleden

'Talenten ontwikkelen en duidelijk zijn!' – Integraal Jeugdbeleid 2008-2012

Status: Bespreking ter voorbereiding op het debat en de besluitvorming

Deelnemers: Belanghebbenden
Raadsleden
Steunfractieleden
Portefeuillehouder: R. Geertzen
Ambtenaar: H. van de Warenburg

Doel: De raadsfracties zijn zodanig geïnformeerd dat zij goed toegerust hun standpunt kunnen bepalen bij debat en besluitvorming

Toelichting: De nota integraal jeugdbeleid is voorbereid in 2008. Bij de totstandkoming van deze nota zijn veel belanghebbenden betrokken: zo is er ondermeer op de Unie een dag georganiseerd waar veel organisaties en jongeren aanwezig waren om te praten over jeugdbeleid.

In de Culemborgse Courant is een uitnodiging geplaatst om de voorbespreking bij te wonen. Ook belanghebbenden zijn gewezen op de voorbespreking. Contacten zijn gelegd met de middelbare scholen om jongeren uit te nodigen voor de voorbespreking.

De wethouder heeft raadsleden uitgenodigd jongeren mee te nemen naar de voorbespreking.

Belanghebbenden (lees organisaties en jongeren) die zich hebben aangemeld om mee te praten krijgen een plaats aan tafel.

Wijze van Behandelen:

1. De portefeuillehouder geeft een toelichting op de voorliggende nota jeugdbeleid (15 minuten)
2. Belanghebbenden (jongeren en organisaties) krijgen de mogelijkheid om hun mening te geven over de nota jeugdbeleid (maximaal 45 minuten)
3. De fracties zijn in de gelegenheid vragen te stellen aan belanghebbenden en portefeuillehouder. Tevens kunnen fracties een eerste visie geven op het raadsvoorstel. Aan het einde van dit onderdeel krijgen belanghebbenden de mogelijkheid om een laatste statement te maken (50 minuten)
4. De voorzitter inventariseert of het raadsvoorstel kan worden doorgeleid naar debat en/of besluitvorming. Indien het onderwerp wordt vervolgd in debat worden debatpunten geïnventariseerd. (10 minuten)

Achterliggende stukken: Nota Integraal jeugdbeleid 2008 – 2012. Deze notitie is eerder verspreid onder de raadsleden

Portefeuillehouder: R. Geertzen

Technische vragen bij: H. van de Warenburg: J.G.vd.Warenburg@culemborg.nl
In afschrift aan de griffie: griffie@culemborg.nl

Raadsvoorstel

STELLER	Hans van de Warenburg
VERANTW.WETHOUDER	R. Geertzen
DATUM RAADSVERGADERING	19 november 2008
ONDERWERP	Nota integraal jeugdbeleid
REGISTRATIENUMMER	0804600
VOORGENOMEN BESLUIT	Stelt nota integraal jeugdbeleid vast
1. <i>AANLEIDING</i>	In het collegeprogramma is de herijking van het jeugdbeleid opgenomen. De gemeenteraad heeft expliciet gevraagd om een nota integraal jeugdbeleid.
2. <i>WETTELIJK OF BELEIDSKADER</i>	Op het gebied van integraal jeugdbeleid zijn diverse wetten van toepassing (RMC-wet, aangepaste leerplichtwet, Wet op de jeugdzorg, WMO, Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid, etc.). Belangrijk is ook de Operatie Jong uit de vorige kabinetsperiode geweest die gericht was op het verbeteren en vereenvoudigen van de aansturing van het jeugdbeleid. Hiertoe is in het huidige kabinet Balkenende een minister van jeugd aangesteld.
3. <i>GEDACHTEGANG</i>	<p>De nota voor integraal jeugdbeleid is tot stand gekomen na intensief overleg met beleidsambtenaren, jeugdgerelateerde organisaties én na een succesvolle dag voor het jeugdbeleid op 11 april. Deze dag met jongeren, ouders, organisaties, raadsleden en bestuurders leverde belangrijke extra input op voor de nieuwe nota jeugdbeleid.</p> <p>Integraal jeugdbeleid is voor een heel grote doelgroep direct van belang: kinderen, jongeren en ouders. Bovendien is een zeer groot aantal thema's van toepassing op de doelgroep. Zaak is om in het maken van de nota een interactief proces te blijven doorlopen.</p> <p>In de nota wordt een vijftal leefgebieden onderscheiden en worden op elk leefgebied smart-ambities¹ geformuleerd.</p> <p>De vijf leefgebieden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie o Opvoeden en opgroeien o Gezondheid van het kind o Vrije tijd o Veiligheid

¹ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden

Talenten ontwikkelen en duidelijk zijn! Integraal Jeugdbeleid 2008-2012

Concept, juni 2008

Culemborg

Talenten ontwikkelen en duidelijk zijn!

Integraal Jeugdbeleid in Culemborg 2008-2012

CONCEPT

Juni 2008

Inhoudsopgave

Inleiding: 'talenten ontwikkelen en duidelijk zijn!'	3
1 Integraal beleidskader	6
1.1 Wat is integraal jeugdbeleid?	6
1.2 Uitgangspunten	6
1.3 Wat willen wij bereiken met het Culemborgse jeugdbeleid?	7
1.4 Wat gaan wij daarvoor doen?	7
1.5 Partners	8
2 Opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie	9
2.1 Gemeentelijke taak	9
2.2 Wat is de situatie in Culemborg?	9
2.3 Wat moet er gebeuren?	10
2.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?	11
3 Opvoeden en opgroeien	13
3.1 Gemeentelijke taak	13
3.2 Wat is de situatie in Culemborg?	14
3.3 Wat moet er gebeuren?	14
3.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?	15
4 Gezondheid van het kind	16
4.1 Gemeentelijke taak	16
4.2 Wat is de situatie in Culemborg?	17
4.3 Wat moet er gebeuren?	17
4.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?	18

5	Vrije tijd	19
5.1	Gemeentelijke taak	19
5.2	Wat is de situatie in Culemborg?	19
5.3	Wat moet er gebeuren?	20
5.4	Hoe gaan wij dat aanpakken?	20
6	Veiligheid	21
6.1	Gemeentelijke taak	21
6.2	Wat is de situatie in Culemborg?	21
6.3	Wat moet er gebeuren?	22
6.4	Hoe gaan wij aanpakken?	23
7	Ambitiematrix	24
8	Regie & Monitoring	26
8.1	Aansturing	26
8.2	Monitoring	26

Inleiding: 'talenten ontwikkelen en duidelijk zijn!'

"Het begon met een onderzoek voor maatschappijleer: elke klas werd opgedeeld in 3 of 4 onderwerpen waar onderzoek naar gedaan moest worden en dit zou uiteindelijk gepresenteerd worden voor de gemeente. Het ging over jongeren op Multicultureel gebied, Gezondheid, Onderwijs, Veiligheid en noem zo maar op.

Na ons onderzoek waren de mensen van de gemeente zo enthousiast dat ze wilden dat wij er een middag bij waren als ze zouden discussiëren met o.a.: Politie, Jeugdzorg, Elk, Raadsleden, Ouders en nog veel meer. Meneer Boon kwam in de tentamenweek de klas binnenlopen en vertelde dat de mensen van de gemeente dus heel graag wilden dat wij meegingen. Nou dat leek Mij, Melda, Marek, Eslam, Arslan, Guido, Ramon en Saida wel wat. Wij kwamen daar dus aan op 11 april (onze vrije dag!) en begonnen daar met folders uitdelen over ons onderzoek. Het was in het begin best een beetje eng om tussen al die 'grote belangrijke mensen' te staan maar uiteindelijk was iedereen heel vriendelijk en viel het reuze mee... Ik hoop dat de gemeente vaker dit soort bijeenkomsten organiseert zodat wij (de jeugd) onze meningen kunnen laten horen want het voelt super goed om dingen zelf voor elkaar te kunnen krijgen!"¹.

Voor u ligt het beleidskader voor het integrale jeugdbeleid in de gemeente Culemborg voor de periode 2008 tot en met 2012. In deze nota geven wij de prioriteiten aan voor het jeugdbeleid in de komende jaren. De inhoud is met input van jongeren en professionals samengesteld. Op 11 april vond 'de dag van het Jeugdbeleid' plaats. Met 'de dag voor het Jeugdbeleid' zet de gemeente in op de voor Culemborg kenmerkende aanpak met het serieus nemen van jongeren door jongeren echt deel te laten aan discussies die hen aangaan.

Het gaat goed met de jeugd. Zij spelen, sporten, gaan naar school, gaan uit, internetten, hebben vrienden, vriendinnen en ouders die zich om hen bekommeren. De meeste jeugdigen groeien zonder noemenswaardige problemen op tot 'de nieuwe generatie volwassenen'. Met een kleine groep gaat het minder goed. Bij hen gaat het opgroeien gepaard met problemen en risico's op school, thuis, met hun gezondheid, in hun vriendenkring enzovoort. Deze jongeren hebben soms geen toekomstgerichte focus en zoeken de grenzen op. Zij gaan vaak over de grenzen heen van wat we met elkaar als samenleving aankunnen en tolereren. Deze jongeren hebben duidelijkheid nodig. Door deze jongeren een steun in de rug te geven kun je ze soms vertrouwen geven en kunnen ze gemotiveerd worden hun talenten op een goede manier te gebruiken. Soms hebben jongeren geen oog voor hun eigen talenten en voor de kansen die ze worden geboden op school, op het werk, in de thuissituatie en tijdens hun vrije tijd. Deze jongeren vragen om een persoonlijke en stevige aanpak die als voorbeeld dient naar andere jongeren en duidelijkheid biedt over opgroeien in

¹ Deze tekst komt uit het verslag dat jongeren hebben gemaakt over de Dag van het Jeugdbeleid. Daar hebben jongeren en professionals aangegeven wat zij belangrijk vinden voor de Culemborgse jeugd en welke oplossingen zij zien voor problemen die er zijn.

Culemborg. 'Je kunt op de gemeente en voorzieningen rekenen. Als je geen gebruik wilt maken van een aanbod en toch voor overlast voor anderen of jezelf zorgt dan wordt er ingegrepen'.

Het jeugdbeleid in Culemborg is gericht op het creëren van kansen voor alle kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren hebben talenten die ze met een adequate opvoeding, zorg, ondersteuning, inspirerende vriendenkring kunnen ontplooien. De titel van de nota heeft te maken met bovenstaand(e) visie, beleid & ambitie van de gemeente.

Talenten van jongeren ontwikkelen en duidelijk zijn!

Tijdens de Dag van het Jeugdbeleid kwamen een aantal punten steeds terug:

- Jongeren willen en kunnen heel veel, zij hebben allerlei talenten. Maak daar gebruik van en ga uit van wat jongeren zélf willen en kunnen!
- Geef jongeren de kans om hun talenten te ontplooien, maar wees ook streng als grenzen worden overschreden. Geef jongeren dus alle ruimte, maar wel binnen de kaders die gesteld worden. Wie buiten de kaders treedt, wordt aangepakt. Wees duidelijk!
- Ouders zijn verantwoordelijk voor hun kinderen. Ondersteun ouders zodat zij die verantwoordelijkheid ook kunnen nemen en als ouders het af laten weten, spreek ze daar dan ook op aan.
- De samenwerking tussen verschillende organisaties kan veel beter, bijvoorbeeld op het gebied van de zorg. Er vallen te veel jongeren tussen wal en schip doordat de samenwerking niet goed is.

In deze notitie geven we als rode draad van het jeugdbeleid prioriteit aan de volgende vier ambities:

- 1. Talenten van jongeren ontwikkelen**
- 2. Grensoverschrijdend gedrag aanpakken**
- 3. Ouders ondersteunen bij opvoeding van hun kinderen**
- 4. Samenwerking tussen partners regisseren**

Leeswijzer

De nota is als volgt samengesteld. In het eerste hoofdstuk formuleren wij onze visie, uitgangspunten en algemene doelstellingen ten aanzien van het beleid voor 0 tot 23 jarigen. In de daarop volgende hoofdstukken gaan wij in op de verschillende leefgebieden van de jongeren. Voor elk onderdeel bepalen wij doelstellingen, resultaten en SMART-ambities. Het laatste hoofdstuk beschrijft de manier waarop we het beleid regisseren en monitoren.

De nota jeugdbeleid is uitgewerkt aan de hand van wat er lokaal en landelijk speelt in het jeugdbeleid. Hierbij is gebruik gemaakt van de documenten *Landelijke trends en ontwikkelingen in het jeugdbeleid* en *Quick scan Lokaal Jeugdbeleid Culemborg*. Dit document is tot stand gekomen aan de hand van deskresearch, interviews en visiegesprekken met ambtenaren en bestuurders en natuurlijk aan de hand van de uitkomsten van de Dag van het Jeugdbeleid.

1 Integraal beleidskader

Het integraal jeugdbeleid bestaat uit afspraken in die overheden met elkaar en met de dienstverlenende instellingen maken over het aanbod voor de jeugd van 0 tot 23 jaar en de (hoofd)doelen die daarbij horen. In dit hoofdstuk staan de uitgangspunten, visie en doelstellingen van de gemeente ten aanzien van het integraal beleid voor 0-23 jarigen en hun ouders centraal. Het gaat dus om een overkoepelend kader waarbinnen alle acties op dit beleidsterrein in de komende jaren plaatsvinden. Voordat we daarmee beginnen staan wij stil bij de wijze waarop het jeugdbeleid in Nederland is georganiseerd.

1.1 Wat is integraal jeugdbeleid?

In Nederland is de aansturing van het jeugdbeleid verdeeld over drie overheden. Zowel rijk, provincie en gemeenten zijn verantwoordelijk voor onderdelen van het jeugdbeleid. Ruwweg stellen wij dat de gemeente verantwoordelijk is voor de algemene en preventieve voorzieningen, de provincie voor de curatieve voorzieningen en het rijk voor de repressieve voorzieningen in het jeugdbeleid.

Integraal duidt op de noodzaak om de voorzieningen in samenhang met elkaar aan te bieden, op elkaar te laten aansluiten en af te stemmen op de behoefte van het kind, de jongere en de ouder(s). Zodat niemand tussen wal en schip raakt.

1.2 Uitgangspunten

De rol van de gemeente in het jeugdbeleid is:

- Zij is regisseur van het preventieve en het algemene jeugdbeleid;
- Zij waakt over de kwaliteit van de voorzieningen en zorgt ervoor dat deze aansluiten op de vraag van jeugdigen en ouder(s);
- Zij is verantwoordelijk voor een sluitende jeugdketen in het preventief jeugdbeleid.

In Culemborg geven wij als rode draad van het jeugdbeleid prioriteit aan de volgende vier ambities:

Talenten

Talentontwikkeling van jongeren, jongeren uitdagen, confronteren en activeren om zelf actief te zijn in plaats van de ideeën van jongeren over te nemen en deze voor hen uit te voeren. Jongeren worden hiermee serieus genomen, competenties worden ontwikkeld en jongeren worden voorbereid op hun positie als toekomstige 'cultuurdragers' van onze samenleving. In het jeugdbeleid gaat vaak over voorzieningen vóór jongeren en wordt er over jongeren gepraat. We proberen – via

jongerenparticipatie – het talent dat jongeren hebben ook in te zetten voor het jeugdbeleid.

Grensoverschrijdend gedrag aanpakken

Grenzen stellen aan grens- en normoverschrijdend gedrag en de interventie bij grensoverschrijdend gedrag zichtbaar maken voor de omgeving en jongeren. Hiermee laten we als gemeente het onderscheid zien tussen een gemeentelijke reactie op experimenteer- en opgroeigedrag van een puber naar volwassenheid en het door de gemeente niet te tolereren (overlastgevend en crimineel) gedrag van jongeren.

Ouders ondersteunen

Ouders ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen en aanspreken op hun verantwoordelijkheid als ouder. De verantwoordelijkheid voor kinderen ligt in de eerste plaats bij de ouders maar daar waar ouders niet willen of niet kunnen wordt met drang en of dwang gewerkt om 'het toekomstperspectief' van kinderen en jongeren te waarborgen.

Samenwerken tussen partners

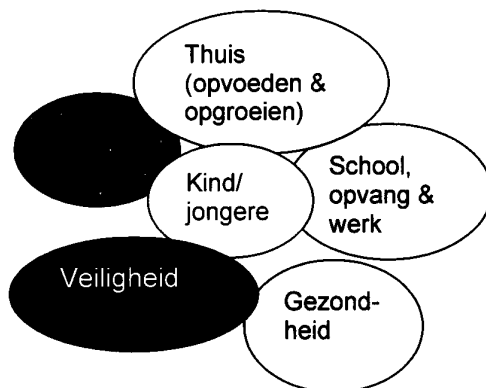
De gemeente neemt steeds meer de rol op zich van regisseur van het jeugdbeleid. De uitvoering van het jeugdbeleid ligt in handen van uitvoeringpartners. De gemeente regisseert, prioriteert, verbindt, analyseert, brengt samen en monitort de resultaten.

1.3 Wat willen wij bereiken met het Culemborgse jeugdbeleid?

Iedere jeugdige (0-23 jaar) moet de kans krijgen om zijn of haar talenten te ontwikkelen. Voor kinderen, jongeren en ouders die extra ondersteuning nodig hebben is een sluitend vangnet van voorzieningen voorhanden. Tegen kinderen en jongeren die overlast veroorzaken, wordt streng en zichtbaar opgetreden.

1.4 Wat gaan wij daarvoor doen?

Om bovenstaande doelstelling te bereiken gaan wij in de periode 2008 en 2012 een integraal, zichtbaar, aansprekend en toegankelijk aanbod realiseren voor de Culemborgse jeugd en hun ouders op de verschillende leefgebieden van de jeugd: werk, school en opvang; opvoeden en opgroeien; gezondheid; vrije tijd en veiligheid. Voor ieder leefgebied formuleren wij doelstellingen en maken wij afspraken over wat wij gaan aanpakken. Hierbij wordt ook bestaand beleid meegenomen, want Culemborg investeert al jaren in jeugd en jongeren.

In deze nota maken wij een onderverdeling naar de volgende thema's:

- a. Opvang, educatie werk en maatschappelijke participatie
- b. Opvoeden en opgroeien
- c. Gezondheid
- d. Vrije tijd
- e. Veiligheid

1.5 Partners

De nota jeugdbeleid is samen met jongeren, ouders en professionals opgesteld. De gemeente werkt samen met interne en externe partners. De interne partners (binnen de gemeente) zijn: onderwijs, leerplicht, cultuur, welzijn, sport, volksgezondheid, sociale zaken, openbare ruimte, wijkgericht werken en veiligheid. De externe partners zijn: jongeren, ouders, zelforganisaties, adviesraden, schoolbesturen, thuiszorg (consultatiebureau, amw), Elk, sportverenigingen, culturele instellingen, Bureau Jeugdzorg, politie, Openbaar ministerie, reclassering, GGD, netwerken, peuterspeelzalen, kinderopvang, Mee etc.

2 Opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie

Dit leefdomein is het grootste van de vijf domeinen. Dat is niet verwonderlijk, aangezien een kind een groot deel – zo niet het grootste deel – van zijn/haar tijd buitenshuis doorbrengt op school of bij aan school gerelateerde voorzieningen.

Hier het voorbeeld van de Marokkaanse leerling over het belang van een stageplek. Saida is 15 jaar en zit op het vmbo. Zij heeft twee keer stage gelopen. Eén stageplaats had de school voor haar geregeld en één stageplek had haar moeder geregeld. Saida vond stage lopen leuk. De mensen vond ze vriendelijk en behulpzaam. Ze heeft door stagelopen ook iets meer zicht gekregen op het 'echte werk' bij de twee stageplekken en wat ook leuk is.....ze heeft complimenten gekregen hoe ze haar werk deed.

2.1 Gemeentelijke taak

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor:

- Het houden van toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang (dagopvang en buitenschoolse opvang); het bijhouden van een register van kindercentra en gastouderopvang en het verstrekken van tegemoetkoming aan specifieke doelgroepouders (Wet Kinderopvang).
- Het registreren van alle voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar. Ook moeten gemeenten ervoor zorgen dat zij terugkeren naar het onderwijs zodat zij alsnog een passende startkwalificatie halen. Gemeenten doen dit in regionaal verband (RMC²-wet).
- De uitvoering van de leerplichtwet. Sinds 1 januari vallen ook alle jongeren tot en met 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben onder deze wet.

De gemeente is dus niet (meer) verantwoordelijk voor:

- De aansturing en financiering van de kinderopvang sinds de invoering van de Wet Kinderopvang in 2005.

2.2 Wat is de situatie in Culemborg?

Culemborg doet veel aan de genoemde onderwerpen. Of het nu via Onderwijsachterstandenbeleid is en tegenwoordig de Lokale Educatieve Agenda of het is via het Kleine Steden Beleid (KSB). Het Kleine Steden Beleid is beleid gericht op zwakkere buurten. Culemborg heeft in 2008 een tweede overeenkomst met de provincie Gelderland gesloten. De provincie subsidieert Culemborg en nog enkele kleinere Gelderse gemeenten om projecten uit te voeren.

Op de *Dag van het Jeugdbeleid* werd de volgende situatie geschetst:

² Regionaal Meld- en Coördinatiepunt.

- Er zijn veel voorzieningen en mogelijkheden in Culemborg, maar die zijn niet voor iedereen toegankelijk. Zo blijkt dat het voor veel jongeren met een Marokkaanse achtergrond moeilijk is om een geschikte stageplek te vinden.
- Niet alle jongeren pakken de kansen die hen worden aangereikt, mede doordat zij daartoe onvoldoende worden gestimuleerd.
- Positief is dat er weinig voortijdig schoolverlaters zijn. Veel jongeren stromen door naar het vervolgonderwijs.
- Er komt steeds meer aandacht voor ouderbetrokkenheid en opvoedingsondersteuning voor ouders op scholen. Dit wordt als positief ervaren. Helaas is er tegelijkertijd een (kleine) groep ouders die weinig belangstelling heeft voor de schoolloopbaan van hun kind en die onbereikbaar zijn voor scholen. Dit kan gelegen zijn in een combinatie van onvoldoende kennis van het onderwijssysteem én tevens van de verwachtingen die scholen hebben van ouderbetrokkenheid.
- Er is een samenwerking tussen de scholen, peuterspeelzaalwerk en Elk, vooral op het gebied van taalverwerving.

"Ik merk dat jongeren niet serieus genomen worden. Wij gaven een presentatie over ons onderzoek en in de krant stond als kop "Liever een brug dan een veerboot". Alsof dat alles was wat we als jongeren te zeggen hadden."

Huidig en nieuw beleid

De gemeente Culemborg heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het neerzetten van een goede basisinfrastructuur op het gebied van opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie. In dit kader kan ook de Lokale Educatieve Agenda worden genoemd. In deze beleidsagenda heeft de gemeente met scholen afspraken gemaakt op onder meer het gebied van de zorgstructuur en het achterstandenbeleid. De komende jaren investeren zij in het realiseren van brede scholen en een groter bereik van VVE-programma's³. Het is de bedoeling dat er in 2010 twee brede scholen zijn gerealiseerd. Ook staat het voorkomen van schooluitval prominent op de agenda. Positief is dat de gemeente Culemborg al een paar jaar geleden, met het opzetten van maatschappelijke stages, een voorschot heeft genomen op het rijksbeleid. Niettemin staan scholen, vrijwilligersorganisaties en gemeenten voor de uitdaging om de komende jaren voldoende stageplekken van kwaliteit aan te bieden. Tot slot wordt er gewerkt aan een structurele vorm van jongerenparticipatie, zodat jongeren een inbreng hebben op het beleid en de uitvoering van de gemeente.

2.3 Wat moet er gebeuren?

Er is of wordt op allerlei deelterreinen beleid ontwikkeld. Of het nu onderwijs (lokale educatieve agenda) of sport betreft. Dat geeft input aan deze nota, zoals ook de Dag van het Jeugdbeleid belangrijke signalen afgaf:

³ Voor- en Vroegschoolse Educatie

- De samenwerking tussen scholen en aanbieders van naschoolse en vrijetijdsactiviteiten kan en moet beter. De gemeente dient hierin de regie te pakken.
- Om de ouderbetrokkenheid te verbeteren dienen scholen contracten af te sluiten met ouders, zodat er duidelijke afspraken worden gemaakt over wat beide partijen van elkaar kunnen verwachten. Maar dit mag niet ten koste gaan van de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen.
- Jongeren hebben bewezen deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk debat, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van gebiedsvisies voor Culemborg. Die rol moeten zij blijven houden.
- Er moet door partners meer geïnvesteerd worden in het jonge kind. Het signaleren en het behandelen van problemen op vroege leeftijd, voorkomt (dure) interventies op een oudere leeftijd.

'Dat ouders niet op school komen betekent niet dat ze niet trots zijn'

2.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?

- Wij investeren in jeugdparticipatie door bijvoorbeeld de jongerensite van Lek en Linge te gebruiken als forum en redactieraad over allerlei thema's die jongeren aangaan om zo gevraagd en ongevraagd advies te krijgen over het jeugdbeleid. Het Koningin Wilhelmina College is hierbij ook betrokken.
- Om de samenwerking tussen vrijetijdsaanbieders, scholen en naschoolse voorzieningen te verbeteren zijn wij voornemens in de periode 2008-2012 het project 'Duale aanstelling' uit te voeren. In het kader hiervan wordt een sportdocent die verbonden is aan een school ingezet voor de coördinatie van sportactiviteiten in de na- en buitenschoolse opvang, zodat kinderen ook in hun vrije tijd worden gestimuleerd te spelen en te bewegen. De duale aanstelling wordt gefinancierd uit externe middelen.
- Daarnaast willen wij het bereik van de VVE programma's vergroten tot 70% van alle doelgroepkinderen⁴ (momenteel is dat 50%). We willen een betere vroegsignalering en afstemming tussen partners (consultatiebureau, voorschoolse voorzieningen en basisonderwijs).
- De gemeente ontwikkelt stagebeleid en gaat zélf een aantal stageplekken aanbieden voor jongeren van onder meer de ROC's. Hiermee wil zij een voorbeeld stellen voor andere bedrijven in de Culemborg.
- De gemeente nodigt jongeren actiever uit om voorstellen in te dienen waarmee zij de leefbaarheid en veiligheid in hun directe woonomgeving kunnen verbeteren. Hiertoe kunnen zij een beroep doen op het budget voor bewonersparticipatie: het buurtbudget.
- De gemeente werkt in samenwerking met scholen en organisaties op het gebied van welzijn en zorg aan een dekkende zorgstructuur in de vorm van Zorgadviesteams en jeugdpreventienetwerk.
- Scholen ondersteunen bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid van bijzondere doelgroepen.

⁴ kinderen met een leer- of ontwikkelingsachterstand. Het consultatiebureau doet deze screening.

Opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie	
Regie en monitoring	- Gemeente (beleidsmedewerkers onderwijs/jgz, welzijn, sociale zaken, internationale samenwerking en algemeen bestuurlijke zaken) .
SMART Ambities	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2010 zijn er twee brede scholen in Culemborg actief. 2. Minimaal 70% van de doelgroepkinderen maakt in 2009 gebruik van een VVE programma. 3. Er is in 2010 een dekkende zorgstructuur in Culemborg in de vorm van Zorgadviesteams en jeugdpreventienetwerk. 4. Leerplicht (coördinatie preventie schooluitval) heeft op scholen een beschreven en zichtbaar beleid ontwikkeld en uitgevoerd ten behoeve van het vroegtijdig signaleren en aanpakken van schooluitval. 5. Het percentage schooluitval is in 2012 teruggebracht met 10%. 6. In 2009 is stagebeleid ontwikkeld. De gemeente noemt hierin ook cijfers voor te realiseren plaatsen. 7. In 2008 is de jongerensite van Lek en Linge in de lucht en wordt deze gebruikt voor gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die de jeugd aangaan. 8. In 2009 zijn er ten minste drie voorstellen van jongeren voor verbetering van de leefomgeving ingediend en in uitvoering. 9. Scholen ondersteunen bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid van bijzondere doelgroepen. De discussie met scholen en allochtone organisaties wordt in 2008 en 2009 aangegaan. 10. Een sportdocent is uiterlijk 2012 werkzaam binnen het project 'Duale aanstelling'.

3 Opvoeden en opgroeien

Het zich goed sociaal, maatschappelijk, economisch kunnen ontwikkelen zijn belangrijke en wellicht 'onbewuste' doelstellingen als het gaat om opgroeien en opvoeden. Ook het benutten van talent hoort daarbij.

Zoals gezegd, zijn ouders en verzorgers als eerste verantwoordelijk voor het opvoeden van hun kind. Indien nodig kunnen zij een beroep doen op ondersteunende dienstverlening. Deze varieert van laagdrempelig kort advies tot bijvoorbeeld zorgcoördinatie in geval van meervoudige problematiek. Maar ook jongeren kunnen een beroep doen op ondersteuning. Zoals hulpverlening bij psychosociale problemen, dak- en/of thuisloosheid, schulden etc. Aan de andere kant wacht de gemeente niet af en is ze pro-actief en neemt ze het initiatief wanneer ze constateert dat ouders niet willen of niet in staat zijn om hun kinderen de juiste opvoeding te bieden.

Een docent van een middelbare school vermoedt dat een leerling thuis wordt geslagen. Als hij dat wil aankaarten bij de instanties wordt hij van het kastje naar muur gestuurd. Hij is veel tijd kwijt met nabellen en overleggen. Op papier is alles goed georganiseerd, maar de praktijk is weerbarstig. Soms blijkt ook dat de docent minder lang zelf moet 'helpen' en sneller de juiste organisaties benaderen. In het ZAT-team zitten professionele hulpverleners die de zaak over kunnen nemen. Een goed werkproces, goede communicatie en terugkoppeling van de acties en resultaten zijn manieren om al werkende op een lijn te komen.

3.1 Gemeentelijke taak

De gemeentelijke taak voor opvoeden en opgroeien is vastgelegd in de Wet op de Jeugdzorg, die in 2005 in werking is getreden. De gemeente heeft sindsdien de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de volgende functies:

- Informatie en advies
- Signaleren van problemen
- Toeleiding tot het hulpaanbod
- Lichtpedagogische hulp
- Coördinatie van zorg

De bedoeling van de wet is het lokale (preventieve) aanbod verbeteren en dit beter te laten aansluiten op de (geïndiceerde) zorg.

De gemeente is niet verantwoordelijk voor:

- Het aanbieden van gespecialiseerde zorg, waarvoor een (medische) indicatie nodig is. Dit type zorg wordt aangestuurd vanuit de provincie.

3.2 Wat is de situatie in Culemborg?

De jongeren, professionals en ouders schetsten het volgende beeld:

- Het schoolmaatschappelijk werk signaleert een toename van opvoedingsproblemen, zowel onder allochtone als autochtone ouders. De vraag naar ondersteunende diensten wordt groter. Ook andere professionals signaleren opvoedingsonmacht, met name bij allochtone ouders. Het consultatiebureau signaleert een toename in het aantal multi-problem gezinnen.
- Ouders schrikken van het taalgebruik op internet onder jongeren/kinderen en hebben veelal geen zicht op het (internet) surfgedrag van kinderen/jongeren.

Beleid

De gemeente Culemborg kent een gevarieerd aanbod op het gebied van opvoedingsondersteuning dat voor iedereen toegankelijk is. Het is vooral gericht op ouders van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, terwijl er ook behoefte bestaat aan opvoedingsondersteuning onder ouders van oudere kinderen en pubers. Verder wordt het aanbod voor gezinnen en individuele jongeren met een meervoudige problematiek versnipperd aangeboden door verschillende organisaties. Voor een beperkt aantal multi-problem gezinnen is in 2008 via het Kleine Steden Beleid een aanbod voor intensieve gezinsbegeleiding beschikbaar. Met dit aanbod gaan we stoppen. We willen afspraken maken met onder meer het Maatschappelijk werk inzake gezinsbegeleiding. Daarnaast zijn we van plan het schoolmaatschappelijk werk een structurele voorziening te maken. De informatie- en adviesfunctie is op dit moment ook versnipperd over meerdere instellingen. De komst van een Centrum voor Jeugd en Gezin kan een belangrijke rol spelen bij de bundeling van krachten op het gebied van informatie en advies en het beter ordenen van het voorland van de jeugdzorg. Belangrijke doelstellingen zijn om van meer aanbod- naar meer vraaggericht werken te komen én om overdracht van risicokinderen te verbeteren.

3.3 Wat moet er gebeuren?

- Ook hier geldt: laten we investeren in opvoedingsondersteuning aan jonge kinderen. Door vroegtijdig problemen te signaleren, voorkomen we problemen op latere leeftijd.
- Verder moet de nadruk komen te liggen op samenwerking, informatiedeling en afstemming tussen de instellingen. Kinderen moeten beter 'gevolgd' worden en er moet een overdracht plaatsvinden tussen de verschillende instellingen. Voor professionals moet het eenvoudiger worden om problemen aan te kaarten bij de hulpverlenende instanties.
- Zeker in het geval van multi-problem gezinnen is afstemming en samenwerking tussen staande instellingen van groot belang.
- Hulpverlenende instanties, zoals het schoolmaatschappelijk werk wordt een structurele voorziening.
- Er moet meer aandacht komen voor sociaal-emotionele problematiek onder kinderen en jongeren, bijvoorbeeld als gevolg van echtscheiding.

De rol van het onderwijs mag hier niet bij worden vergeten: de interne zorgstructuur is door de jaren sterk verbeterd. Aan versterking van de relatie met hulpverlening en

zorginstellingen moet worden gewerkt. Hier is via de Lokale Educatieve agenda en het Kleine Stedenbeleid ook veel aandacht voor.

3.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?

- In 2010 is het Centrum voor Jeugd en gezin operationeel in Culemborg. Dit centrum is de spin in het web van aanbieders van preventieve of licht pedagogische zorg.
- In de periode 2008-2012 werken wij aan de verbetering en uitbreiding van het aanbod op het gebied van opvoeden en opgroeien. Hierin wordt speciale aandacht besteed aan preventieve zorg, met name aan (ouders van) kinderen in de leeftijd van 0-6 jaar omdat daar de meeste winst is te pakken.
- In deze periode gaan wij toewerken naar een samenhangend aanbod voor kinderen/jongeren/gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben. Op dit moment zijn gezinsbegeleiding en het project Patch hiervan sprekende voorbeelden. Bij de nieuwe ontwikkelingen, zoals het Centrum Jeugd en Gezin, kan dit aanbod anders worden georganiseerd.
- Tot slot gaan wij het jeugdpreventie netwerk professionaliseren en de effecten ervan monitoren.

Opvoeden en opgroeien	
Regie en monitoring	- De gemeente (beleidsmedewerkers onderwijs/jgz en welzijn).
SMART Ambities	<ol style="list-style-type: none"> 1. Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010 operationeel. 2. Het jeugdpreventie netwerk is geprofessionaliseerd door een verscherping van de regisseursfunctie, resultaatgerichte casebespreking, ten minste 40 cases zijn in één jaar besproken en in traject gezet, de gemeente ontvangt per kwartaal een voortgangsrapportage over de effecten van de professionalisering van het jeugdpreventie netwerk. 3. Schoolmaatschappelijk werk wordt een structurele voorziening. 4. Het maatschappelijk werk wordt nader bezien vanuit de vraagkant en de rol die het voor gezinnen speelt.

4 Gezondheid van het kind

Het laatste E-Movo onderzoek dat in 2003 werd uitgevoerd leverde het volgende beeld op over de gezondheid van de vierdeklassers (vo) op de Culemborgse scholen: de meeste jongeren (91%) oordeelt positief over de eigen gezondheid. Niettemin komt een aantal onderwerpen naar voren die meer aandacht verdienen:

- Zo heeft 15% van de jongeren last van psychische problemen;
- 25% van de vierdeklassers rookt of heeft gerookt;
- 65% van de vierdeklassers drinkt wel eens alcohol;
- 8% gebruikt soft drugs of heeft dat gebruikt;
- 29% beweegt minder dan 7 uur per week.

Uit het onderzoek kwam voorts naar voren dat de gezondheidsverschillen tussen vmbo-ers en vwo-ers groot is. Op het moment dat deze nota werd geschreven werd het onderzoek herhaald. De resultaten worden in 2008 bekend gemaakt.

Voorts is recentelijk onderzoek (2008) gedaan naar alcoholgebruik onder kinderen en jongeren. Hieruit komt naar voren dat 50% van de kinderen in Culemborg in groep 7 wel eens alcohol heeft gedronken. De gemiddelde leeftijd voor de eerste keer dronken is 12 jaar. Afhankelijk van het schooltype kan dit laatste variëren: er zijn grote verschillen tussen vmbo, Havo en vwo.

Ouders hebben soms zelf slecht voorbeeldgedrag: 'ik heb liever dat je thuis jointjes rookt of biertjes drinkt in plaats van dat je dat buiten doet?!'

Tot slot heeft het onderzoek van de landelijke dienst Integraal Toezicht Jeugdzaken aangetoond dat de kinderen in Rivierenland gemiddeld zwaarder zijn dan hun leeftijdsgenoten elders in land. Dit is aanleiding geweest om een programma op te zetten om overgewicht tegen te gaan. Deze wordt momenteel voorbereid.

4.1 Gemeentelijke taak

De gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, zoals beschreven in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Het basistakenpakket⁵ bestaat uit een verplicht uniform deel voor alle kinderen en jongeren en een vrij in te vullen maatwerkdeel. Aanbieders zijn de thuiszorg voor wat betreft de doelgroep 0 tot 4 jaar en de GGD voor 5 tot 19 jaar. De beleidsvrijheid van de gemeente is beperkt tot het maatwerkdeel.

'Ouders blijven wel je ouders, ze moeten niet je vrienden willen worden.'

⁵In de Quick Scan is een uitgebreidere beschrijving opgenomen van wat het basistakenpakket inhoudt

4.2 Wat is de situatie in Culemborg?

- Scholieren melden dat het eten in de schoolkantines vet en ongezond is.
- Op veel scholen is het aantal uur dat lichamelijke opvoeding wordt gegeven teruggebracht. Ook in hun vrije tijd beweegt de Culemborgse jeugd minder. Kinderen en jongeren zitten vaker achter de computer of voor de televisie.
- Overgewicht komt voor bij zowel jonge als oudere kinderen.
- Professionals signaleren meer psychosociale problemen onder jongeren, zoals depressies en stil leed, bijvoorbeeld als gevolg van scheiding en/of armoede.
- Bij alcohol en gebruik van (soft)drugs is voorbeeldgedrag van ouders belangrijk.
- Jongeren roken op jongere leeftijd.
- Behalve overgewicht komt ook anorexia voor, met name onder meisjes.
- Tot slot wordt pestgedrag gesignaleerd door jongeren en professionals. Bijvoorbeeld via msn (internet), rap battles etc.

4.3 Wat moet er gebeuren?

In de loop van 2008 wordt gewerkt aan een nieuwe nota voor het lokaal gezondheidsbeleid. In dat kader en in overleg met organisaties die actief zijn op dat terrein worden opnieuw doelstellingen geformuleerd. Op de Dag van het Jeugdbeleid werd ook volop aandacht aan het onderdeel gezondheid besteed. Hier werd geopperd:

- Overmatig drugs- en drankgebruik moet strenger aangepakt worden. Vooral op jonge leeftijd. Dit betekent dat de politie beter zou moeten handhaven en dat ouders meer op hun verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken. Ook hier geldt: wees duidelijk en stel je grenzen. Jongeren zouden beter bediend moeten worden met voorlichtingsbijeenkomsten⁶ over drugs- en alcoholgebruik (ook op school, moskee, ontmoetingscentra etc.).
- Het onderzoek naar dikke kinderen moet een vervolg krijgen. Op korte termijn moet een actieplan worden voorbereid waaruit blijkt hoe Culemborg dit probleem gaat aanpakken. De professionals moeten betrokken worden bij het opstellen van dit actieplan. Scholen dienen gestimuleerd te worden om de kantines goed in te richten. Ook zouden kinderen en jongeren meer gestimuleerd moeten worden om te bewegen en te sporten.
- Het signaleren van problemen op jonge leeftijd krijgt de prioriteit. Vroegsignalering vindt plaats via een team van professionals rondom het kind.

'Wij vinden: regels zijn er om te breken. En ouders moeten de grenzen bewaken.'

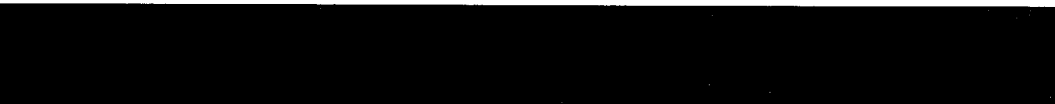
⁶ Hierbij wordt opgemerkt dat voorlichtingsbijeenkomsten aan jongeren contraproductief kunnen uitpakken. Daarom moet van tevoren goed nagedacht worden over inhoud en vorm.

4.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?

- In 2008 wordt een nieuwe nota over lokaal gezondheidsbeleid gemaakt waarin doelstellingen staan en prioriteiten worden gesteld.
- In de periode 2008-2012 gaan wij vanuit het gezondheidsbeleid onder meer prioriteit leggen op het voorkomen van schadelijk alcoholgebruik en overgewicht. In 2008 is voor beide deelterreinen een plan van aanpak gereed. Op basis van dit plan maken wij afspraken met de instellingen..
- Verder gaan wij, evenals de regiogemeenten, het programma SEGV 2007-2010 uitvoeren, ter bestrijding van sociaal-economische gezondheidsverschillen. Dit programma is gericht op kinderen en volwassenen. Iedere gemeente kiest voor een eigen thema, zodat aan het einde van de periode kennis en ervaringen kunnen worden uitgewisseld. Culemborg heeft bewegingsarmoede als speciaal thema gekozen. De aanpak van obesitas wordt uitgewerkt in het kader van het thema bewegingsarmoede.
- Tot slot heeft het organiseren van een transparant, efficiënt en dekkend netwerk van (school)zorgstructuren prioriteit. Hier is ook in hoofdstuk 3 aandacht aan gegeven.

Gezondheid	
Regie en monitoring	- Gemeente (beleidsmedewerkers jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, volksgezondheid en openbare orde en veiligheid).
SMART Ambities	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2008 is een campagne alcoholpreventie door de regionale verslavingszorg gestart. 2. In 2008 is een plan van aanpak preventie van overgewicht geschreven en goedgekeurd.

5 Vrije tijd

5.1 Gemeentelijke taak

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte en dient daarin rekening te houden met de wensen van gebruikers, dus ook kinderen en jongeren. De gemeente Culemborg onderstreept het feit dat kinderen en jongeren veilig moeten kunnen spelen en recreëren. Steeds vaker wordt hierbij de nadruk gelegd op het creëren van sportmogelijkheden.

Wij hebben het voor elkaar gekregen dat wij nu op ons schoolplein een 'Panna Kooi' hebben zodat jongeren van onze school daar kunnen voetballen. En dat is te merken; elke pauze staat er een kring van kinderen om de kooi om te kijken wie er wint. Maar zo blijven we wel in beweging.⁷

5.2 Wat is de situatie in Culemborg?

Culemborg heeft een dekkend geheel van speelplekken voor kinderen en jongeren. Verder heeft Culemborg diverse voorzieningen – zoals theater, welzijnswerk en verenigingen – die voorzien in een vrijetijdsaanbod.

Op de dag van Jeugdbeleid werden hierbij door professionals en jongeren de volgende problemen aangekaart:

- Er zijn te weinig plekken voor jongeren. De voorzieningen die er zijn, zijn van onvoldoende kwaliteit en zouden aantrekkelijker moeten worden gemaakt.
- Jongeren maken in hun vrije tijd weinig gebruik van het culturele aanbod.
- Aanbieders van vrije tijd voorzieningen zouden meer zicht moeten krijgen op de vraag van jongeren aan vrijetijdsbesteding.

Huidig en nieuw beleid

Op het gebied van vrijetijdsbesteding beschikt Culemborg over een 'rijk en bloeiend' verenigingsleven zoals: scouting, muziekverenigingen, atletiek, voetbal, hockey, creatieve cursussen, theater cursussen, balletstudio, muziekschool, bandjes enzovoort. Alleen al op sportgebied zijn er bijna 40 verenigingen. Het kinder- en jongerenwerk is gericht op de ondersteuning van kinderen en jongeren in de vrijetijdsbeleving. Naschoolse opvang zoekt een verbreding en alliantie met het verenigingsleven. Over het algemeen kan gezegd worden dat er (nog) geen sprake

⁷ Deze tekst komt uit het verslag dat jongeren over de Dag van het Jeugdbeleid gemaakt hebben.

van een systematische monitoring van het aanbod. Zo weten we vrij weinig over het bereik, de kwaliteit en de wijze waarop het aanbod door jongeren en kinderen wordt gewaardeerd. Dit is voor de toekomst een ambitie.

In juni 2008 is Lokale Sportagenda 2008 – 2014 door het College van BenW en de Gemeenteraad vastgesteld. Dit beleidsstuk gaat uitgebreid in op kinderen en jongeren in relatie tot sport.

5.3 Wat moet er gebeuren?

Het volgende zou moeten gebeuren:

- Opzetten en actief in de markt houden van de jongerensite van het Lek en Linge college.
- Theater de Franse school prikkelen om met jongeren uit Culemborg een aansprekend cultuuraanbod voor jongeren te programmeren.
- Het evalueren van het aanbod dat er nu is op het gebied van openbare speel- en sportplekken.
- Het stimuleren van sport in de buurt.

5.4 Hoe gaan wij dat aanpakken?

6 Veiligheid

6.1 Gemeentelijke taak

De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Vanuit deze verantwoordelijkheid geeft zij vorm aan het aanpakken en voorkomen van overlast door groepen jongeren. De gemeente werkt hierin samen met politie, Openbaar Ministerie, scholen, jongerenwerk en andere scholen.

6.2 Wat is de situatie in Culemborg?

De professionals zijn over het algemeen positief over de manier waarop jongeren omgaan met elkaar. Tegelijkertijd signaleren zij:

- Dat de verloedering van de omgangsvormen ook op scholen zichtbaar is;
- Dat geweldplegingen en intimidaties tegenwoordig vaker voorkomen dan voorheen. Niet alleen de leerlingen zijn doelwit, maar ook het onderwijsgevend personeel en buurtbewoners;
- Dat de groep overlastveroorzakers steeds jonger wordt (er zijn ook al kinderen van 10, 11, 12 jaar die op straat anderen lastigvallen);
- Dat vernielingen in de openbare ruimte door jongeren geen onbekend fenomeen is;
- Dat ook loverboy-praktijken in Culemborg voorkomen;

⁸ Culemborg goed bereikbaar? Onderzoek 2008, werkgroep ORS Lek en Linge

- Dat er de laatste tijd in Culemborg veel harde overlast en criminaliteit is dat veroorzaakt wordt door een klein groepje Marokkaanse jongens.⁹

Huidig en nieuw beleid

Het gemeentelijk beleid is gericht op het voorkomen van problemen en het aanpakken van probleemveroorzakers. Scholen, welzijnsinstellingen, woningcorporatie en politie komen regelmatig bij elkaar om signaleren uit te wisselen en afspraken te maken over de aanpak van deze signalen. In april worden over de signalen die in het voorjaar specifiek naar voren komen afspraken gemaakt. De gemeente hanteert bij het afspraken maken een twee sporenbeleid: aanpak van jongeren in de openbare ruimte door het jongerenwerk en andere partners en de aanpak van criminele jongeren door de politie. Met het jongerenwerk worden afspraken gemaakt over de inzet van het jongerenwerk in de openbare ruimte. In 2008 stoppen we met het registratiesysteem jongeren in beeld omdat dit niet effectief is gebleken. In plaats daarvan wordt op andere plekken (j-team, wijkteams) de signalen beter besproken. Op scholen is in 2005 een plan van aanpak preventief veiligheidsbeleid opgesteld. In het Trefpunt worden activiteiten voor jongeren georganiseerd. De gemeente hanteert het beleid om geen grootschalig jongerencentrum op te zetten omdat vaak een beperkte groep een accommodatie claimt en deze dan voor een kleine groep beschikbaar is. Op diverse plekken vinden wel kleinschalig jongerenwerkactiviteiten plaats. Er is subsidie beschikbaar voor voorlichting over loverboy-praktijken aan jongeren op de vindplaatsen van jongeren. Regio rivierenland heeft een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie voor de aanpak van jonge ex-gedetineerden (vergelijkbaar met de aanpak van de volwassen ex-gedetineerden). Indien middelen voor deze aanpak beschikbaar komen heeft de gemeente Culemborg de ambitie om trekker te worden van deze aanpak. In het kader van het Kleine Stedenbeleid zijn er ook projecten die de veiligheid in preventieve zin bevorderen: De vreedzame school, een project op de Prins Bernhardschool, is daar een voorbeeld van.

6.3 Wat moet er gebeuren?

Professionals en jongeren vinden dat het volgende moet gebeuren:

- Er moet veel meer worden geïnvesteerd in de opvoeders van de kinderen. Ouders moeten worden aangesproken op het gedrag van hun kroost (zie hoofdstuk 3).
- Er moet voornamelijk worden geïnvesteerd in het jonge kind om problemen op latere leeftijd te voorkomen (zie hoofdstuk 2).

⁹ De politie heeft recent (juni 2008) succes geboekt door een grote groep daders van (auto)inbraken te arresteren. Dit heeft direct effect gehad op de overlast en criminaliteit.

- Er moet meer ruimte worden geschapen voor initiatieven van jongeren. Zij moeten veel meer worden aangesproken op hun talenten. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat jongeren een 'eigen' cultuur hebben.
- Jongeren dienen positief te worden benaderd, en niet alleen als potentiële overlastveroorzakers.
- Met z'n allen moeten wij voorkomen dat groepen met uiteenlopende (culturele) achtergronden tegenover elkaar komen te staan.
- De samenwerking tussen scholen en jongerenwerk moet verder worden gestimuleerd, vooral op het gebied van informatiedeling.

6.4 Hoe gaan wij aanpakken?

- In de periode 2008-2012 wordt het beleid van de Veilige Scholen voortgezet. In dit verband tekenen scholen een convenant met de gemeente waarin zij zich committeren aan het treffen van maatregelen om de veiligheid van leerlingen en onderwijzend personeel te garanderen op en rond school.
- In de wijkteams worden met partners afspraken gemaakt over de aanpak van jongerenoverlast in de openbare ruimte met aandacht voor het tweesporenbeleid.
- In 2008 verschijnt een nieuwe kadernota integrale veiligheid waarin de beleidsprioriteiten worden vastgesteld.
- Op regionaal niveau zijn er afspraken gemaakt over de aanpak van veelplegers. Wij gaan ons met name richten op het aanbieden van casemanagement en schuldhulpverlening, zodat de betreffende persoon zijn leven weer op de rit kan zetten.
- In 2008 wordt via voorstellingen voorlichting op scholen over loverboy-praktijken gegeven.

7 Ambitiematrix

Thema	24 SMART Ambities
<p>Opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2010 zijn er twee brede scholen in Culemborg actief. 2. Minimaal 70% van de doelgroepkinderen maakt in 2009 gebruik van een VVE programma. 3. Er is in 2010 een dekkende zorgstructuur in Culemborg in de vorm van Zorgadviesteams en jeugdpreventienetwerk. 4. Leerplicht (coördinatie preventie schooluitval) heeft op scholen een beschreven en zichtbaar beleid ontwikkeld en uitgevoerd ten behoeve van het vroegtijdig signaleren en aanpakken van schooluitval. 5. Het percentage schooluitval is in 2012 teruggebracht met 10%. 6. In 2009 is stagebeleid ontwikkeld. De gemeente noemt hierin ook cijfers voor te realiseren plaatsen. 7. In 2008 is de jongerensite van Lek en Linge in de lucht en wordt deze gebruikt voor gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die de jeugd aangaan. 8. In 2009 zijn er ten minste drie voorstellen van jongeren voor verbetering van de leefomgeving ingediend en in uitvoering. 9. Scholen ondersteunen bij het vergroten van de ouderbetrokkenheid van bijzondere doelgroepen. De discussie met scholen en allochtone organisaties wordt in 2008 en 2009 aangegaan. 10. Een sportdocent is uiterlijk 2012 werkzaam binnen het project 'Duale aanstelling'.
<p>Opvoeden en opgroeien</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010 operationeel. 12. Het jeugdpreventie netwerk is geprofessionaliseerd door een verscherping van de regisseursfunctie, resultaatgerichte casebespreking, ten minste 40 cases zijn in één jaar besproken en in traject gezet, de gemeente ontvangt per kwartaal een voortgangsrapportage over de effecten van de professionalisering van het jeugdpreventie netwerk. 13. Schoolmaatschappelijk werk wordt een structurele

	<p>voorziening.</p> <p>14. Het maatschappelijk werk wordt nader bezien vanuit de vraagkant en de rol die het voor gezinnen speelt.</p>
Gezondheid	<p>15. In 2008 is een campagne alcoholpreventie door de regionale verslavingszorg gestart.</p> <p>16. In 2008 is een plan van aanpak preventie van overgewicht geschreven en goedgekeurd.</p>
Vrije tijd	<p>17. In 2009 wordt het aanbod op het gebied van openbare speel- en sportplekken geëvalueerd.</p> <p>18. Sport in de buurt wordt gestimuleerd door inzet van middelen vanuit het Kleine Steden Beleid, door inzet van het instrument Breedtesport en door inzet van accommodaties.</p> <p>19. Theater de Franse school heeft samen met jongeren een aansprekend cultuuraanbod met jongeren ontwikkeld.</p> <p>20. In 2008 is de jongerensite van het OSG Lek en Linge college opgezet en actief (zie ook 7).</p> <p>21. Bij de grote - door de gemeente mede gesubsidieerde evenementen – wordt nadrukkelijk gekeken naar het aanbod en/of de rol van jeugdigen.</p>
Veiligheid	<p>22. In 2008 uitvoeren van toneelvoorstellingen om loverboy-problematiek onder de aandacht van meiden te brengen.</p> <p>23. De gemeente Culemborg is in 2008 trekker en regisseur van de aanpak van jonge ex-gedetineerden na detentie.</p> <p>24. Jongeren die voor overlast zorgen en behoren tot de doelgroep van het jeugdpreventie netwerk worden overgedragen aan de regisseur van het jeugdpreventie netwerk.</p>

8 Regie & Monitoring

De gemeente Culemborg beschikt over een aantal instrumenten waarmee lokale trends onder jongeren worden gemonitord. Het E-movo en de veiligheidsmonitor zijn daar voorbeelden van. Op het gebied van sport zijn er plannen om een kindersportpeiling op te zetten. Er is een overleg van jongeren op straat. Hierbij wordt elk voorjaar gekeken wat er in de openbare ruimtes gebeurt. Dit overleg komt bij elkaar in april en dan worden afspraken gemaakt over de aanpak van jongeren op straat. In oktober/november wordt de aanpak geëvalueerd. Binnen de wijkteams is breed aandacht voor de leefbaarheid met ook aandacht voor de rol van jongeren in de openbare ruimtes. Daarnaast zijn er een aantal netwerkoeverleggen het jeugdpreventie netwerk waarin concrete individuele- of gezinsplannen van aanpak worden gemaakt voor jongeren en gezinnen die in risicovolle situaties verkeren. Op dit moment ontbreekt het nog aan een systematische analyse van de input en output van dit soort regiemomenten. Wellicht loont het in de toekomst om de aparte momenten van monitor te bundelen tot één jeugdmonitor waarmee trends en ontwikkelingen in het jeugdbeleid worden gevolgd, geanalyseerd en waarmee beleid wordt aangescherpt.

8.1 Aansturing

Het programma 'Talenten ontwikkelen en duidelijk zijn' valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder Jeugdbeleid. Ambtelijk wordt het programma aangestuurd door het J-team. Hierin zijn vertegenwoordigd: wijkgericht werken, communicatie, onderwijs, welzijn, ruimte (spelen) en veiligheid. Op incidentele basis schuiven andere beleidsverantwoordelijken aan. Het J-team vergadert eens in de zes tot acht weken.

8.2 Monitoring

We gaan de SMART-ambities, zoals geformuleerd in de notitie Jeugdbeleid 'talenten ontwikkelen en duidelijk zijn', gedurende het jaar monitoren door het J-team. Een keer per jaar wordt door het J-team een rapportage opgesteld die als verantwoording wordt gestuurd naar de gemeenteraad. Als een activiteit niet slaagt of niet van de grond komt, wordt deze geëvalueerd en besloten of de activiteit wordt beëindigd of versterkt.

Dagje Unie 11 april: onze vrije dag!

Door: Noëlle de Boer TC-4B <

Het begon met een onderzoek voor maatschappijleer: elke klas werd opgedeeld in 3 of 4 onderwerpen waar onderzoek naar gedaan moest worden en dit zou uiteindelijk gepresenteerd worden aan de gemeente. Het ging over jongeren op Multicultureel gebied, Gezondheid, Onderwijs, Veiligheid en noem zo maar op.

Na ons onderzoek waren de mensen van de gemeente zo enthousiast dat ze wilden dat wij er een middag bij waren in de Unie als ze zouden discussiëren met o.a. de politie, Jeugdzorg, Elk, raadsleden en ouders. Meneer Boon kwam in de tentamenweek de klas binnenlopen en vertelde dat de mensen van de gemeente dus heel graag wilde dat wij meegingen. Nou dat leek mij, Melda, Marek, Eslam, Arslan, Guido, Ramon en Saida wel wat. Wij kwamen daar dus aan bij de Unie op 11 april (onze vrije dag!) en begonnen daar met folders uitdelen over ons onderzoek. Het was in het begin best een beetje eng om tussen al die 'grote belangrijke mensen' te

staan maar uiteindelijk was iedereen heel vriendelijk en viel het reuze mee. Eslam was zoals gewoonlijk weer eens te laat omdat hij vanaf huis moest lopen in plaats van met ze scooter kon komen. "haha" Maar goed, we werden dus verzocht om met z'n

allen de grote zaal binnen te lopen en plaats te nemen. Het begon met een opening van dhr. R. Geertzen (wethouder), trots vertelde hij hoe fantastisch hij ons onderzoek vond. Hij maakte grapjes met zijn collega dat zijn werk eigenlijk overgenomen was en dat ze wel naar huis konden gaan als wij zo doorgingen met onderzoeken. Hij legde even kort uit wat er precies ging gebeuren en waar we het over zouden hebben.

Het begon met gespreksronde 1 die ging over vrije tijd en veiligheid. Dat was ook de ronde waar door ons het meest over mee gediscussieerd werd. We waren het niet altijd eens met de ouderen en dat lieten we ook wel duidelijk merken. Guido kwam met een paar sterke opmerkingen over gevaarlijke wegen en kruisingen waar hij zelf slechte ervaringen mee heeft. Ook kwamen er veel opmerkingen over 'een groepje probleemjongeren' in Culemborg. Eslam, Marek en Arslan waren eerst een beetje stil, maar later kwamen ook zij met argumenten en dingen die ze vinden dat beter moet. Natuurlijk werd er erg goed naar ons geluisterd maar Guido kwam met de opmerking dat wij niet serieus genomen werden en nam als voorbeeld het kopje van een krantenartikel in de Culemborgse Courant over ons onderzoek. Daar waren we het met alle leerlingen wel over eens en dat snapte de mensen in de zaal ook wel. Ik heb Guido denk ik nog nooit zo serieus gezien als toen die dag.

Na ronde 1 kregen we een korte pauze waar we koffie en thee konden drinken maar we zagen al dat ze bezig waren met broodjes en croissants dus we konden eigenlijk niet wachten tot de 2e 'grote pauze' kwam. Misschien daarom ook dat we in de 2e ronde een stuk minder mee discussieerde. Nee dat is natuurlijk niet zo, de 2e ronde ging over opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie. Dat was iets wat bij ons minder discussie opwekte omdat het vooral ging over kinderen met problemen, samenwerking met school en Elk, opvoedingsondersteuning en ouders die zich niet bemoeien met hun kinderen op school. Daarom waren wij de 2e ronde niet zo veel aan het woord als de 1e ronde. Melda had over dit onderwerp toch nog wel hele belangrijke dingen te zeggen waar veel mensen het wel mee eens waren. En voor ons was het ook wel interessant om naar te luisteren.

Eindelijk kwam toen dus die grote pauze, dat was een lopend buffet met allemaal lekkere belegde broodjes, croissantjes, soep, kroketten en noem zo maar op. We hadden allemaal besloten dat we best bij de Unie zouden willen werken als we elke dag zo'n lunch kregen. Na de grote pauze konden we er in de 3e gespreksronde weer vol tegenaan en die ging over opvoeden, opgroeien en gezondheid. Hier hadden wij ook heel veel over te vertellen natuurlijk en we zijn ook met een aantal voorstellen gekomen.

Wij hebben namelijk bij de gemeente voor elkaar gekregen dat wij nu op ons schoolplein een 'Panna Kooi' hebben zodat jongeren van onze school daar kunnen voetballen. En dat is te merken, elke pauze staat er een kring van kinderen om de kooi om te kijken wie er wint. Maar zo blijven we wel in beweging. Natuurlijk gaat de gemeente nadenken over alles wat wij gezegd hebben en proberen ze voor elk probleem een oplossing te vinden. Ik vond het echt een geslaagde dag en vond het super gezellig! Ik hoop dat de gemeente vaker dit soort bijeenkomsten organiseert zodat wij (de jeugd) onze meningen kunnen laten horen want het voelt super goed om dingen zelf voor elkaar te kunnen krijgen!

Torenproject van klas 1A en 1B

Hallo wij zijn klas 1A en 1B. Wij gingen samen een torenproject doen. We kregen de opdracht dat we met een groep een toren van papier moesten bouwen. De groepjes werden bepaald met lootjes. We moesten 4 lootjes trekken op alle 4 de lootjes stond een naam. En die vier vormden dan een groepje. In totaal hadden we 7 groepjes. En kregen als het goed is dan 7 torens. Welk groepje de hoogste toren bouwde kreeg een prijs. En welk groepje de mooiste toren had kreeg ook een prijs. Niemand wist nog wat de prijs was.

We gingen aan de slag en kregen 3 dagen de tijd. Het was een heel werk want het enige wat we mochten gebruiken was lijm en papier. En toen na drie dagen was de prijsuitreiking. Het groepje die de hoogste toren had kregen een paashaas alle 4 een. Die toren kwam hellemaal tot aan het plafond. Het groepje van De mooiste toren kreeg ook als prijs een paashaas. Het was hartstikke leuk en gezellig. Toen waren we klaar met het torenproject.

De Lek en Linge dag

De Lek en Linge dag hoorde bij het torenproject.

We gingen met de trein naar Utrecht om daar de domkerk te bekijken. En de tuin die daar om heen zat de kerk was hartstikke mooi om te zien. Heel erg groot en mooi met glaswerk. Het was een hele oude kerk dus sommige stukken waren afgebroken door de Beeldenstorm maar het was wel heel erg mooi om te zien toen we die hadden bekeken gingen we lekker eten bij Macdonald. we moesten ons eten zelf betalen. maar het toetje dat was een ijsje die kregen we wel. Toen we lekker hadden gegeten. Liepen we door de stad naar de domtoren we gingen de domtoren beklimmen in de domtoren stond een gids op ons te wachten. Die ons ging rondleiden. Het waren hartstikken dueren treetjes wel 465 treden die we moesten beklimmen. Tussendoor gingen we kamertjes in de domtoren binnen waar de gids dan uitleg over gaf er was een klokkenkamer waar hele grote klokken hingen. Die luiden ze alleen op bijzondere dagen. Op de helft mochten we ook op het balkon kijken daar waren ook klokken En toen wij er stonden werden ze net geluid dat was wel leuk om zo dicht bij te staan. Toen luiden we hellemaal naar boven daar was ook een balkon waar we op mochten We hadden een mooi uitzicht. En toen we dat hadden

gezien, gingen we weer 465 treden naar beneden het was vermoeiend maar wel leuk om gezien te hebben. Toen gingen we weer terug naar de trein. We liepen weer door stad. En toevallig toen we aankwamen zagen we hem staan dus zijn we er gauw in gerend. Toen we aankwamen mochten we naar huis en was de lek en Linge dag voorbij.

Het was zeker weten een geslaagde lek en Linge dag!

Reisgidsen maken

Toen we die week daarop maandag weer naar school kwamen. Gingen we weer veder met het torenproject.

We kregen deze keer de opdracht om een reisgidse te maken. We moesten in tweetallen werken die tweetallen werden ook weer bepaald met lootjes. Het land dat je moest doen werd ook bepaald met lootjes.

Toen gingen we met z'n allen overleggen wat er in de reisgidse moest komen te staan En kwamen we op dit idee:

1 een stukje over het cultuur van je land. Met de taal en de godsdienst enz.

2 een stukje over bijzondere gebouwen en torens in het land BIJV als je Nederland had de domtoren.

3 er moesten ook excursies in je boekje zodat de reizigers wisten wat ze konden doen. 4 bij deze stappen moesten we zeggen hoeveel mensen er woonden en wat voor weer het was of er criminaliteit was allemaal van dat soort dingen.

En dan had je natuurlijk de inhoud en het slot. We kregen voor deze reisgidse een week de tijd.

Iedereen ging aan de slag en toen de week voorbij was. Mocht je hem uitprinten in de mediaheek. Zodat die mooi in kleur was. En het echt op een reisgidse leek. Je moest de reisgidse namelijk zo aantrekkelijk mogelijk maken. Jammer

genoeg had niet iedereen alle stappen af. Want sommige hadden niet hard doorgerukt. Maar de meesten waren af en hartstikke mooi.

De volgende dag kregen we gelijk de cijfers.

De meeste cijfers waren goed. Allernaal 7, 8 en 9 maar je had ook hele lage bijvoorbeeld een 3. Maar dat kwam niet zo vaak voor.

Toen we de cijfers hadden gehoord hebben we geen opdracht meer gekregen. En was het torenproject afgelopen.

De meesten vonden het project erg leuk.

Advertentie

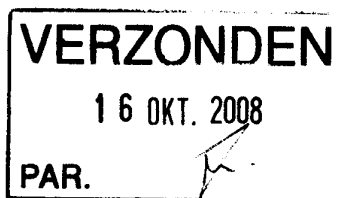
EUROCULT-LITO

EUROCULT-LITO REIZEN is specialist in reizen naar Rusland, China en andere landen in Oost-Europa, Azië en Australië.

Wij zijn zowel gespecialiseerd in groepsreizen als individuele arrangementen.

Nieuwsgierig? Neem contact op en vraag onze folder aan of neem een kijkje op onze website: www.eurocult-lito.nl

Culemborg

Memo

AAN	Leden van de Gemeenteraad
VAN	College van B en W
ONDERWERP	Aanbieding Discussienota integraal jeugdbeleid
DATUM	14 oktober 2008
KOPIE AAN	-
REGISTRATIENUMMER	0804695

Geachte Raad,

Bijgaand ontvangt u de nota integraal jeugdbeleid. U wordt gevraagd deze nota vast te stellen.

Hierbij vragen we uw aandacht voor de planning om tot het vaststellen van de nota te komen:

1. Tot 1 november 2008: gelegenheid derden te reageren op concept in aanloop naar discussie in gemeenteraad.
2. november 2008: discussie over concept-nota in gemeenteraad . Aanpassingen worden na de discussie aangebracht.
3. december 2008 e.v.: nota krijgt definitieve vorm en wordt vervolgens formeel door de Raad vastgesteld.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Culemborg
De secretaris De burgemeester

P. van der Veer R. van Schelven

... \hwa\jeugdbeleid\herijking jeugdbeleid en participatie\memo raad okt08.doc

Quick Scan Jeugdbeleid in Culemborg

Amsterdam, december 2007

Colofon

© Radar
Patricia Ardiles Villegas
Veemarkt 83
1019 DB AMSTERDAM
Telefoon 020-4635050
Faxnummer 020-4635051
radar@radaradvies.nl
www.radaradvies.nl

Quick Scan Jeugdbeleid in Culemborg

Patricia Ardiles Villegas
december 2007

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	3
1 Demografische gegevens en bestuurlijk kader	4
1.1 Demografische gegevens	4
1.2 Maatschappelijke trends	5
1.3 Leefstijl en gezondheid	6
1.4 Bestuurlijk kader	7
1.5 Bestuurlijke aansturing	10
1.6 Conclusie	10
2 Opvang, educatie en werk	11
2.1 Opvang	11
2.2 Educatie	12
2.3 Werk en inkomen	14
2.4 Maatschappelijke Stages	14
2.5 Jongerenparticipatie	15
2.6 Internationale solidariteit	15
2.7 Conclusie	15
3 Opvoeden en opgroeien	16
3.1 Opvoedondersteuning	16
3.2 Opgroeien	16
3.3 Zorgstructuren en casuïstieknetwerken	17
3.4 Conclusie	18
4 Gezondheid van het kind	19
4.1 Basistakenpakket JGZ	19

4.2	Conclusie	20
5	Vrijtijdsbesteding	21
5.1	Sport	21
5.2	Cultuur	22
5.3	Kinder- en jongerenwerk	23
5.4	Spelen en verblijven in de openbare ruimte	24
5.5	Conclusie	25
6	Veiligheid	26
6.1	Organisatie	26
6.2	Veilige scholen	26
6.3	Tegengaan van overlast	27
6.4	Huiselijk geweld en loverboys	27
6.5	Ketenzorg probleemjongeren	27
6.6	Conclusie	28
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur	29

Inleiding

Dit document is een weergave van het aanbod jeugdbeleid voor 0 tot 23 jarigen en hun ouders in de gemeente Culemborg per 1 december 2007. Het huidige aanbod is het resultaat van het beleid dat de afgelopen periode is gevoerd in de gemeente Culemborg en bestaat uit een rijke schakering aan projecten en diensten voor diverse leeftijdscategorieën. Hiervoor worden veelal de termen kinderen (tot 12 jaar) of jongeren (12 - 23 jaar) gehanteerd. Voor de hele groep wordt de term 'jeugdigen' gebruikt.

De ontwikkelingen in het jeugdbeleid verkeren momenteel in een stroomversnelling. Het kan dus zijn dat de actualiteit de informatie uit dit rapport, op onderdelen, heeft ingehaald. Wij benadrukken daarom dat deze inventarisatie een momentopname is. Ook willen wij met enige nadruk stellen dat het om een eerste inventarisatie gaat. In het voorliggende document doen wij dus geen uitspraken over de kwaliteit en kwantiteit; daartoe was het tijdsbestek en het beschikbare materiaal te beperkt.

Voor de makers van dit rapport was het een uitdaging om de veelheid van beleidsinspanningen en het beschikbare aanbod overzichtelijk te ordenen. Wij hebben ervoor gekozen om dit te doen aan de hand van de verschillende leefgebieden waarin ieder kind en jongere in Nederland opgroeit, naar voorbeeld van de velden die worden genoemd in de 'Handreiking Kernbeleid Jeugd' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het algemene beeld dat deze quick scan geeft, is dat er veel wordt gedaan voor de Culemborgse jeugd, maar dat de samenhang, monitoring en evaluatie van het aanbod over de gehele lijn kan worden verbeterd.

Het rapport ziet er als volgt uit. In het eerste hoofdstuk zetten wij de demografische ontwikkelingen en het lokaal bestuurlijke kader aangaande het jeugdbeleid uiteen. De volgende hoofdstukken zijn elk gewijd aan de beleidsvelden: opvang, educatie en werk; opvoeden en opgroeien; gezondheid van het kind; vrijetijdsbesteding en veiligheid. In de bijlage treft u een overzicht aan van de geraadpleegde literatuur.

1 Demografische gegevens en bestuurlijk kader

Het gaat goed met de jeugd. Ongeveer 85% van de kinderen en jongeren groeit probleemloos op. Zij gaan naar school, spelen op straat, sporten, doen mee aan culturele activiteiten, gaan uit, hebben bijbaantjes en tonen interesse voor de wereld om hen heen. Ongeveer 15% onder hen heeft, echter (tijdelijk) extra ondersteuning nodig. Bijvoorbeeld omdat zij kampen met (psycho-)sociale problemen, schulden of omdat ze niet mee kunnen komen op school.

In dit hoofdstuk staan wij stil bij de leeftijdsopbouw van de Culemborgse bevolking. Ook kijken wij naar leefstijl en gezondheid onder jeugdigen. Tot slot schetsen wij de lokale beleidsontwikkelingen van de afgelopen jaren.

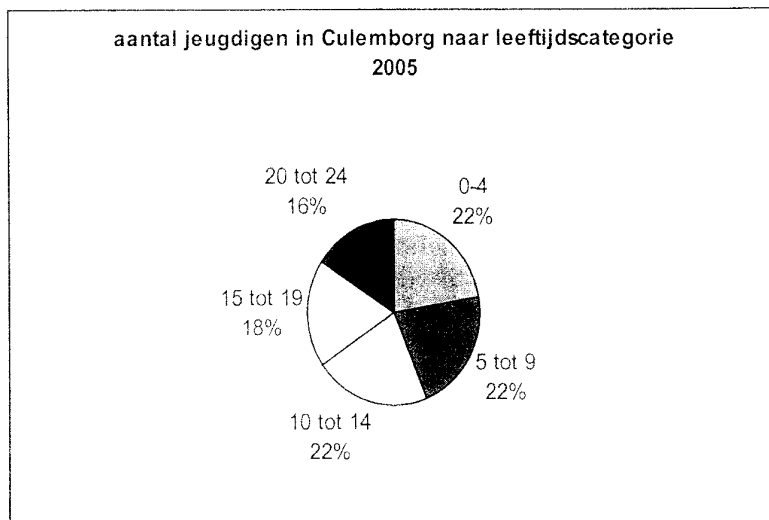
1.1 Demografische gegevens

Op 1 januari 2005 telde Culemborg iets meer dan 27.000 inwoners, waarvan ongeveer 9.000 jonger was dan 25 jaar (33%). Volgens de prognoses blijft dit in de komende jaren vrijwel gelijk. Pas in 2020 daalt het aantal jeugdigen met 2% ten opzichte van de rest van de bevolking.

leeftijd	2005	2010 (prognose)	2020 (prognose)
0 tot 4	1.997	1.730	1.731
5 tot 9	1.934	2.013	1.711
10 tot 14	1.949	1.962	1.826
15 tot 19	1.653	1.924	2.033
20 tot 24	1.431	1.534	1.828
totaal	8.964	9.163	9.129
%	33	33	31
0-100	27.143	27.814	29.173

Tabel 1: Demografische ontwikkeling jeugd tot 2020 (bron: CBS)

De omvang van de verschillende leeftijdscategorieën tot 14 jaar is ongeveer gelijk (22%). Daarna neemt het aantal procentueel gezien af. Vermoedelijk komt dit doordat veel jongeren elders gaan studeren of werken.

Ook in de gemeente Culemborg is culturele diversiteit kenmerkend voor (een deel van) de jongerenpopulatie. Zo zijn er Culemborgse kinderen en jongeren met een Marokkaanse, Turkse, Molukse en Surinaamse achtergrond. Daarnaast zijn er - in geringere mate - nog veel jeugdigen van andere afkomst.

1.2 Maatschappelijke trends

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) constateerde in 2000 vijf maatschappelijke processen van lange duur.

1. Individualisering: mensen zien zichzelf steeds meer als ontwerpers en uitvoerders van hun eigen leven. Zij leven hun leven op basis van keuzen die zij zelf maken.
2. Informalisering: de verhoudingen tussen mensen, ook in organisaties worden informeler. Mensen gaan lossier met elkaar om, waardoor onder andere traditionele gezagsverhoudingen verdwijnen.
3. Informatisering: de samenleving verandert als gevolg van nieuwe ontwikkelingen in automatisering en communicatie- en informatietechnologie.
4. Internationalisering: de invloed van internationale ontwikkelingen is steeds beter waarneembaar op lokaal niveau. Als gevolg hiervan verwatert het lokale karakter en gaan samenlevingen steeds meer op elkaar lijken.
5. Intensivering: de beleveniscomponent (het eigen gevoel) in diverse onderdelen van het leven wordt sterker en individueler. Mensen hebben het gevoel dat zij hun leven intens moeten leven.

Deze maatschappelijke processen zijn van invloed op de context waarin kinderen en jongeren vandaag de dag opgroeien.

1.3 Leefstijl en gezondheid

In 2003 hebben zeven samenwerkende Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD's) in de provincies Gelderland en Overijssel met de Universiteit Maastricht, een grootschalig onderzoek gedaan naar de gezondheid en leefstijl onder middelbare scholieren in Oost Nederland. Hieraan hebben 673 Culemborgse jongeren meegewerkt. Het E-MOVO¹ onderzoek is in 2007 herhaald. De gegevens worden in 2008 bekend gemaakt.

De onderzoeksgegevens uit E-MOVO 2003 zijn gebruikt voor het Gezondheidsprofiel Rivierenland, dat de GGD in oktober 2007 heeft gepubliceerd. In het kader van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid zijn gemeenten verplicht om de vier jaar een nota Lokaal Gezondheidsbeleid te schrijven. Ter voorbereiding hiervan is het Gezondheidsprofiel opgesteld.

Ten aanzien van jeugdigen in Rivierenland komt het volgende naar voren:

1. Negen procent van de jongeren heeft astma, chronische bronchitis of COPD. Uit epidemiologisch onderzoek in Nederland blijkt dat 4 tot 7% van de kinderen astma heeft. De gegevens zijn echter niet goed met elkaar vergelijkbaar omdat zij op een andere manier zijn verzameld.²
2. Elf procent van de kinderen die door de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is onderzocht, heeft ernstig overgewicht. Van de jongeren heeft negen procent ernstig overgewicht.

Verder komen de volgende gegevens naar voren ten aanzien van Culemborgse jongeren:

	Culemborg	Rivierenland	Oost Nederland
Dagelijks roken	2 ^{de} klassers: 3% 4 ^{de} klassers: 10%	2 ^{de} klassers: 6% 4 ^{de} klassers: 17%	2 ^{de} klassers: 6% 4 ^{de} klassers: 18%
Wel eens dronken geweest	2 ^{de} klassers: 24% 4 ^{de} klassers: 58%	2 ^{de} klassers: 30% 4 ^{de} klassers: 66%	2 ^{de} klassers: 46% 4 ^{de} klassers: 48%
Voldoen aan de NNGB norm ³	44%	49%	52%
Lid van een sportclub	67%	59%	63%
Dagelijks groente en fruit eten	Groente: 40% Fruit: 37%	Groente: 32% Fruit: 31%	Groente: 38% Fruit: 30%
De laatste vier weken hasj of wiet gebruikt	2 ^{de} klassers: 3% 4 ^{de} klassers: 8%	2 ^{de} klassers: 3% 4 ^{de} klassers: 11%	8%

Hieruit blijkt dat jongeren uit Culemborg op een aantal punten beter scoren dan hun leeftijdsgenoten elders. Alleen voor wat betreft de NNGB-norm scoren zij slechter.

¹ E-MOVO. Elektronisch Monitor en Voorlichting.

² Gezondheidsprofiel Rivierenland, bladzijde 31.

³ NNGB staat voor Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Om deze te halen moeten kinderen en jongeren dagelijks minimaal een uur per dag intensief bewegen en minimaal twee keer per week een activiteit ondernemen die gericht is op het verbeteren van de lichamelijke fitheid.

- een nieuwe paragraaf in de gemeentebegroting over het integraal jeugdbeleid;
- een actieve coördinerende aansturing van het jeugdbeleid door de wethouder jeugdbeleid;
- herijking van het beleid.

WMO beleidsplan 2007 - 2011

Het WMO beleidsplan is een breed plan, gericht op alle inwoners van Culemborg. Het bestaat uit twee delen: een inventarisatie van het bestaande aanbod en een tiental projecten die in de volgende vier jaar worden uitgevoerd. Op deelgebieden zijn doelstellingen geformuleerd die betrekking hebben op de jeugd. Onderstaand treft u een overzicht aan. Alléén project 10 is uitsluitend gericht op jongeren.

Project	Acties ten behoeve van jeugd
3. Ontmoeten: Culemborgers ontmoeten elkaar.	Opstellen van een programma jongerenruimte in sporthal Parijsch Zuid 2009.
4. Thema's Kleine Stedenbeleid: Culemborg krijgt een kans.	Uitvoering van het project 'Bevorderen opvoedingsvaardigheden', in ieder geval tot 2008 in een drietal geselecteerde buurten.
9. Vrijwilligersondersteuning: Culemborgers helpen elkaar.	Faciliteren en stimuleren maatschappelijke stages.
10. Sluitende aanpak jeugd: Culemborgse jeugd versterkt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorland van de jeugdzorg in kaart brengen en versterken - planning 2007-2008; 2. Onderwijsinstellingen betrekken bij de ketenaan-pak, zorgen voor een goede aansluiting van de interne en externe zorgstructuren - planning 2006-2010; 3. Ondersteuning bieden aan partners bij de ontwikkeling van een methode om de betrokkenheid van ouders te vergroten; 4. Het tot stand brengen van een integrale beleidsvoering; 5. Optimaal gebruik maken van de huidige voorzieningen; 6. Ontwikkelen van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) – planning 2007-2011.
13. Aanpak sociaal economische gezondheidsverschillen: Culemborgers gezonder.	<ul style="list-style-type: none"> - Versterken ketenzorg voor probleemjongeren; - Intensivering opvoedingsondersteuning probleemgezinnen.

Het WMO-plan is in 2007 vastgesteld en wordt in 2009 geactualiseerd. In 2011 komt er een nieuw WMO-plan (vierjarige cyclus).

Gebiedsvisie Culemborg

Uit de raadpleging die is verricht onder buurtbewoners, in het kader van de gebiedsvisies⁴ in Culemborg, komt onder andere het volgende naar voren:

- jongeren worden snel in verband gebracht met overlast;

⁴ Analyse gebiedsvisie inborn, herzien gebiedsplan vastgesteld 11 maart 2008, pagina 26.

- jongeren zien zich zelf als een vergeten groep en sommigen vinden dat er te weinig voorzieningen voor hen zijn;
- ouders waarderen de keuzemogelijkheid in typen primair onderwijs;
- in buurten waar veel allochtone kinderen wonen, is sprake van verkleuring van de scholen;
- bij (her)inrichting van de openbare ruimte, dient meer aandacht worden besteed aan ruimte om te spelen en te verblijven (zie ook hoofdstuk 5)

In ditzelfde kader hebben ongeveer veertig jongeren van ORS Lek en Linge voor verschillende Culemborgse buurten een analyse gemaakt en een toekomstvisie opgesteld. De jongeren deden dit in het kader van een praktische opdracht bij het vak Aardrijkskunde. Voor iedere buurt hebben dragen de jongeren een aantal maatregelen aan.

1.4.2 Regionaal beleid

De regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van negen gemeenten in de Betuwe en Bommelerwaard. De samenwerking richt zich op gemeenteverstijgende onderwerpen. Voor wat betreft het jeugdbeleid worden op de volgende deelonderwerpen regionale afspraken gemaakt:

- Arbeidsmarktbeleid (via het project Raak).
- De aanpak van voortijdig schoolverlaters.
- Veiligheid, zoals de aanpak van veelplegers, nazorg van ex-gedetineerden etc.
- Het voorland van de jeugdzorg, waaronder de komst van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

1.4.3 Provinciaal beleid

Momenteel is het Culemborgse plan voor het 'Kleine Stedenbeleid 2008-2011' in voorbereiding. Onderdeel hiervan vormt het programma 'Jeugd, Gezin en Buurt', dat gericht is op het verbeteren van het perspectief op goede scholing en een dito baan, van kinderen en jongeren (0-25 jarigen) uit met name de Staatsliedenbuurt, Achter de Poort en Nieuwstad. Hiermee investeren wij in de toekomst van het kind, door de opgroeiomgeving een impuls te geven. Zoals ondersteuning bieden bij opvoedingsvragen, met name bij (meervoudige) problematiek. Maar ook betere mogelijkheden bieden voor vrijetijdsbesteding en betere begeleiding bij leer- en werk stages.

De gemeenten in de regio Rivierenland hebben met de provincie Gelderland een convenant gesloten voor de periode 2007-2008. De gemeenten dienen het voorland van de jeugdzorg op orde te brengen. De provincie zorgt voor een betere aansluiting tussen de jeugdzorg en het lokale jeugdbeleid.

1.5 Bestuurlijke aansturing

De gemeente Culemborg beschikt over een wethouder jeugdbeleid, die eindverantwoordelijk is voor de aansturing van het beleid. Dit is een winstpunt, aangezien het jeugdbeleid steeds meer vraagt van de regiefunctie van de gemeente. Volksgezondheid, onderwijs en sport zijn belangrijke onderdelen in het jeugdbeleid. Deze portefeuilles zijn verdeeld over meerdere wethouders.

1.6 Conclusie

Uit voorgaande concluderen wij dat er veel gebeurt voor de jeugd in Culemborg. De nadruk ligt hierbij op het voorkomen van (ontwikkelings)achterstanden, psychosociale problematiek en overlast door jongeren. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de verbetering en uitbreiding van de algemene voorzieningen. Dit wordt onder andere geïllustreerd door de voorgenomen realisatie van de brede scholen en hoogwaardige sportvoorzieningen. Een aandachtspunt blijft het vermeende tekort aan voorzieningen voor jongeren. In de komende hoofdstukken inventariseren wij het aanbod per leefgebied van het kind en de jongere.

2 Opvang, educatie en werk

2.1 Opvang

2.1.1 Kinderopvang

In Culemborg zijn vier aanbieders voor kinderopvang:

- Stichting Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk (SKPC) verzorgt dagopvang voor 0-4 jarigen en naschoolse opvang voor 4 tot 12-jarigen;
- Astrid Lindgren Kinderopvang verzorgt dagopvang voor 0 tot 4-jarigen;
- Kinderdagverblijf Doortje verzorgt dagopvang voor 0 tot 4-jarigen;
- Ons Kindercentrum verzorgt opvang voor peuters en naschoolse opvang voor 4 tot 13-jarigen.

In 2005 is de Wet Kinderopvang in werking getreden. Deze wet regelt dat ouders, werkgevers en aanbieders onderling afspraken maken over het gebruik van de kinderopvangvoorzieningen. De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole. Deze wordt in de gemeente Culemborg uitgevoerd door de GGD. Met ingang van 2007 zijn scholen, indien ouders dat wensen, verplicht te zorgen voor buitenschoolse opvang.

2.1.2 Peuterspeelzaal

Culemborg heeft tien peuterspeelzalen verspreid over de stad. Peuters kunnen daar terecht vanaf 2½ jaar. In een veilige en uitdagende omgeving leren zij spelenderwijs voorschoolse vaardigheden. Voor peuters die een taal- en ontwikkelingsachterstand hebben, biedt een aantal peuterspeelzalen speciale ondersteuning in de vorm van VVE-programma's⁵. Vijftig procent van de doelgroep wordt hiermee bereikt.

De bijdrage voor de peuterspeelzaal is inkomensafhankelijk. Alle zalen hanteren dezelfde ouderbijdragentabel die jaarlijks wordt vastgesteld. Iedere twee jaar controleert de GGD de peuterspeelzalen op veiligheid en hygiëne. Ouders kunnen bij de groepsleiding het inspectierapport van de GGD inzien.

2.1.3 Brede School

Steeds meer ouders combineren het zorgen voor opgroeiende kinderen met een baan. Daardoor bestaat een sterke behoefte aan voorzieningen waarin onderwijs, opvang en vrijetijdsbesteding gecombineerd worden aangeboden. In het hele land ontstaan nu brede scholen. Gemeenten nemen hierin het voortouw. Ook in

⁵ VVE: Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Culemborg hebben de gemeente en schoolbesturen een convenant ondertekend, waarin zij zich committeren aan de ontwikkeling van brede scholen.

Naar verwachting wordt eind mei 2008 de brede school in West opgeleverd. Bij de ontwikkeling van deze voorziening was de behoefte aan fysieke ruimte leidend. In de nabije toekomst wordt ook in Oost een soortgelijke voorziening gerealiseerd. Daar staat de ontwikkeling vooral in het teken van het zoeken naar een juiste samenwerking tussen scholen en vrijetijdsaanbieders. Toch speelt ook hier de fysieke ruimte wel een rol omdat scholen niet zijn ingericht voor bredere functies.

2.2 Educatie

De gemeente Culemborg profileert zich als onderwijsstad met een regionale uitstraling. Daarom is het nodig dat de gemeente blijft investeren in kwaliteit van de onderwijsvoorzieningen en zorg draagt voor een goed vestigingsklimaat voor onderwijsinstellingen waaronder Regionale Opleidingen Centra (ROC). Culemborg werkt daarnaast aan een integraal en actueel onderwijsbeleid. Onlangs werd de Lokale Educatieve Agenda aan de gemeenteraad aangeboden die in overleg met de schoolbesturen tot stand kwam. Hierin wordt de koers bepaald voor de komende jaren op onderwijsgebied.

2.2.1 Onderwijsaanbod

Culemborg telt dertien basisscholen, twee brede scholengemeenschappen, die tot de beste scholen van Nederland behoren, met een aanbod van VMBO, HAVO en VWO, gymnasium. Hiernaast zijn twee ROC's actief: een ROC verzorgt de educatie, het andere ROC verzorgt MBO binnen de gemeente Culemborg. De scholen voor voortgezet onderwijs en de ROC's hebben een regionale functie.

Onderwijs,	1/10/2006	1/10/2005	1/10/2004
Basisonderwijs	3.174	3.162	3.164
Voortgezet onderwijs Lek en Linge	1.977	1.783	1.669
Voortgezet onderwijs KWC	1.869	1.840	1.761

TABEL 2: AANTAL LEERLINGEN NAAR ONDERWIJSVORM EN PEILDATUM

2.2.2 Onderwijs Cluster4⁶

Het College van Burgemeester en Wethouders had zich voorgenomen om in de periode 2006-2008 een nevenvestiging van cluster4-onderwijs te realiseren in de regio. Zo wordt voorkomen dat Culemborgse kinderen en jongeren die van deze schoolvorm gebruik maken, een school buiten de regio moeten zoeken. De voorziening ten behoeve van het voortgezet onderwijs wordt in 2008 gerealiseerd in Tiel.

⁶ www.cluster4.nl

Onder cluster 4 vallen de scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen zonder een fysieke handicap en onderwijs aan kinderen en jongeren die verbanden zijn aan pedologische instellingen.

2.2.3 Bestrijden van voortijdig schooluitval

Eén van de speerpunten in het onderwijsbeleid is het terugdringen van het aantal voortijdige schoolverlaters. Twee wetten zijn in dit kader van belang: de Leerplichtwet en de wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (RMC-wet). De Leerplichtwet is in 2007 aangepast. Sindsdien zijn jongeren tot hun achttiende verjaardag verplicht een startkwalificatie te behalen. De gemeenten moeten hierop toezien. De RMC-wet regelt dat jongeren onder de 23 jaar zonder startkwalificatie worden gestimuleerd om deze alsnog te behalen. Indien dit niet mogelijk is, worden zij begeleid naar passend werk.

RMC

Momenteel telt Nederland 39 RMC's. De gemeente Culemborg valt onder het RMC Rivierenland. Het brengt jaarlijks een rapport uit met de laatste stand van zaken. In het schooljaar 2005-2006 zijn in totaal 1.104 jongeren aangemeld. In dat jaar had Culemborg 127 voortijdig schoolverlaters. 55 jongeren zijn teruggeleid naar (een vorm van) onderwijs. Van de andere jongeren is onbekend of deze werk of enige vorm van opleiding hebben verkregen.

Regionaal convenant voortijdig schoolverlaten

In 2006 hebben de gemeenten in de regio Rivierenland een convenant met elkaar ondertekend om de 'Sluitende Aanpak Voortijdig Schoolverlaten en Risicjongeren' nader vorm te geven. Onder andere wordt ingezet op:

- de inrichting van een multidisciplinair team (MDT) voor voortijdige schoolverlaters en risicjongeren;
- maatwerkactiviteiten en –trajecten voor jongeren;
- afspraken over het melden en registreren van de voortijdige schoolverlaters.

Leerplicht

Per 1 januari 2007 heeft de gemeente Culemborg 26 uur per week beschikbaar voor leerplicht. Deze uren worden ingezet voor:

- contacten met leerlingen en ouders;
- deelname aan de verschillende netwerken;
- contacten onderhouden met de scholen;
- verzuimregistratie.

Om uitval te voorkomen is de inzet zo snel mogelijk in te grijpen als een leerling niet op school verschijnt. Vanwege de verzwaring van de taken van deze leerplicht, wordt met ingang van 2008 het aantal fulltime equivalent (fte's) voor leerplicht structureel uitgebreid met tien uur per week.

Time out of reboundvoorziening

Culemborg heeft conform de afspraken in het coalitieakkoord meegewerkt aan het tot stand komen van een regionale rebound of time out voorziening. Een reboundvoorziening biedt tijdelijke opvang aan leerlingen die door hun gedrag niet meer te handhaven zijn op school. De voorziening is gevestigd in Geldermalsen en is bedoeld voor 12 tot 15 jongeren, afkomstig uit de hele regio. Inmiddels is de vraag gerezen hoe uitbreiding gerealiseerd kan worden.

2.3 Werk en inkomen

Het beleid van de gemeente is er op gericht om iedere jongere die zich meldt voor een uitkering toe te leiden naar passende scholing. Indien het echt niet anders kan, krijgt hij of zij een uitkering. Het aantal werkzoekende jongeren in Culemborg is betrekkelijk laag. In november 2007 waren er 13 jongeren onder de 23 jaar die werkzoekend waren. Het totaal aantal werkzoekenden bedroeg 485 personen.

Regionaal Actieprogramma Arbeidsmarkt (Raak)

Vanaf 2005 wordt in regionaal verband het programma Raak uitgevoerd. Hierin werken gemeenten, Kamer van Koophandel, CWI, ROC Rivier en regionaal SW-bedrijf Lander aan de volgende speerpunten:

- Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt-bedrijfsleven;
- Aanpakken van de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt én het bevorderen uitstroom;
- Het voorkomen van vroegtijdige schooluitval en bevordering van scholing en bijscholing;
- Aanpak van de negatieve gevolgen van ontgroening en vergrijzing voor de arbeidsmarkt.

Inmiddels is dankzij Raak een leer-werkloket in de regio gestart, dat tegelijkertijd als een jongerenloket dient. Verder heeft het Actieprogramma geleid tot een beduidend betere samenwerking tussen CWI en RMC.

2.4 Maatschappelijke Stages

In 2004 is de gemeente Culemborg gestart met de introductie van maatschappelijke stages. De organisatie van deze stages gebeurt door de schoolgemeenschap O.R.S. Lek en Linge én het Koningin Wilhelmina College (KWC), in samenwerking met het Vrijwilligers Informatiepunt (VIP) en ouders. In het schooljaar 2007-2008 ziet het aanbod aan maatschappelijke stages er als volgt uit:

School	Type stage	Wanneer	Welke klas	Deelnemers
KWC	Weekstage	17-20 december 2007	één in havo 3 twee in atheneum 3	± 75 leerlingen
KWC	Weekstage	17-20 maart 2008	twee in gymnasium-atheneum	± 60 leerlingen
Lek&Linge	Jaarstage	september 2007-juni 2008	VMBO-tl 3	± 85 leerlingen
Lek&Linge	Weekstage	30 juni – 4 juli 2008	vijf in havo 4	± 112 leerlingen

TABEL 4: MAATSCHAPPELIJKE STAGES IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS, SCHOOLJAAR 2006-2007

In de toekomst zal het aantal leerlingen dat een maatschappelijke stage gaat lopen toenemen. De bedoeling is dat alle scholieren een dergelijke stage doorlopen. De landelijke overheid zal dit beleid in het voorjaar 2008 verder vertalen in de regelgeving.

2.5 Jongerenparticipatie

De gemeente Culemborg hecht veel waarde aan de mening van jongeren over de (kwaliteit van de) voorzieningen en het beleid in de gemeente. Daarom wordt er momenteel gewerkt aan het inrichten van een platform, waarin jongeren zich kunnen uiten en communiceren met lokale bestuurders en politici. De vorm die dit platform krijgt, wordt samen met de jongeren ontwikkeld. Hiertoe voeren wij momenteel een traject uit samen met de twee middelbare scholen in Culemborg. Het resultaat wordt in 2008 aan u gepresenteerd.

2.6 Internationale solidariteit

De aanwezigheid van bedrijven als Fair Trade, Betuwe Wereldwijd en de stedenband met Viliersdorp in Zuid Afrika hebben ervoor gezorgd dat internationale samenwerking en wereldoriëntatie een plek hebben gekregen in het gemeentelijke beleid. In dit kader stimuleren scholen, ondersteund door de gemeente, kinderen en jongeren zich in te zetten voor internationale contacten. Jaarlijks is een budget beschikbaar voor initiatieven van leerlingen van de twee Culemborgse voortgezet onderwijs scholen. Het KWC dient jaarlijks een voorstel in; O.R.S. Lek en Linge eens in de twee jaar.

2.7 Conclusie

De gemeente Culemborg heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het neerzetten van een goede basisinfrastructuur op het gebied van opvang, educatie, werk en maatschappelijke participatie. De komende jaren gaat zij investeren in het realiseren van brede scholen en een groter bereik van VVE-programma's. Ook zal het voorkomen van schooluitval prominenter op de agenda komen te staan. Positief is dat de gemeente Culemborg met het opzetten van maatschappelijke stages een voorshot heeft genomen op het rijksbeleid. Niettemin zal het onderdeel maatschappelijke stages een behoorlijke extra inspanning vergen van alle betrokkenen om op den duur voldoende kwalitatieve stageplaatsen te organiseren. Tot slot zal op korte termijn een structurele vorm van jongerenparticipatie tot stand worden gebracht.

3 Opvoeden en opgroeien

De Wet op de Jeugdzorg stelt de gemeenten verantwoordelijk voor de volgende vijf functies:

- informatie en advies;
- signaleren van problemen;
- begeleiding naar hulp(aanbod);
- licht pedagogische hulp;
- coördinatie van zorg.

Op lokaal niveau wordt dit vertaald in een aanbod van opgroei- en opvoedondersteuning en een rijke schakering aan (casuïstiek)netwerken en zorgadvies teams. Het beoogde effect van deze wet is het lokale aanbod beter te laten aansluiten op de jeugdzorg.

3.1 Opvoedondersteuning

In het kader van opvoedondersteuning wordt het volgende aangeboden:

- Het consultatiebureau kent een open cursusaanbod 'Opvoeden Zo' voor ouders die hun opvoedingsvaardigheden willen versterken. Het aantal Culemborgers dat hier aan mee doet is vooralsnog laag.
- Stichting MEE kent voor ouders van kinderen met een functiebeperking een soortgelijke cursus.
- Bij de 'Nederlands als tweede taal' (NT2) cursussen wordt aandacht besteed aan taalverwerving door het kind en de wijze waarop ouders hen daarin kunnen ondersteunen.
- Het consultatiebureau biedt op vier peuterspeelzalen inloopspreekuren aan, waarbij laagdrempelig informatie en advies wordt gegeven.
- 'Speel mee' wordt aangeboden op een aantal locaties. Dit product is bedoeld voor peuters van 18 maanden en hun ouders. Het project is gericht op het stimuleren van de taalontwikkeling.
- Gezinsbegeleiding: momenteel wordt door bureau Stade een project uitgevoerd, waarin een aantal gezinnen met meervoudige problematiek, gedurende maximaal zes maanden door een gezinsbegeleider worden gecoacht. Het project wordt uitgevoerd binnen het kader van het 'Kleine Stedenbeleid'.

Verder werkt de regio aan de komst van een Centrum voor Jeugd en Gezin. Het is de bedoeling om in elke gemeente uiterlijk 2011 een dergelijke voorziening te hebben gerealiseerd.

3.2 Opgroeien

De gemeente Culemborg kent ook een aanbod waarbij kinderen en jongeren terecht kunnen voor hun vragen rond opgroeien en zelfstandig worden, zoals het Jongeren Informatiepunt (JIP) en het schoolmaatschappelijk werk.

JIP

Bij het JIP kunnen jongeren terecht voor informatie en advies over uiteenlopende terreinen, van gezondheid tot schuldenproblematiek. Het JIP is gedurende 18 uur per week open en is gehuisvest in het wijkcentrum De Salaamander. Indien nodig, verwijzen de professionals door naar andere vormen van hulpverlening.

Schoolmaatschappelijk werk

Op de scholen voor voortgezet onderwijs wordt schoolmaatschappelijk werk aangeboden. De scholen voor basisonderwijs worden bediend met het informatiepunt opvoedondersteuning waarvoor een jeugdverpleegkundige van de GGD wordt ingezet. In het kader van het WMO-plan heeft de gemeente het schoolmaatschappelijk werk gevraagd een aanbod te ontwikkelen voor jongeren met schulden.

Casemanagement

'Patch', een regionale voorziening die onderdeel uitmaakt van Bureau Jeugdzorg, verzorgt casemanagement voor jongeren met een meervoudige problematiek. Gedurende acht uur per week krijgen jongeren een intensieve begeleiding. Per jaar doen hier ongeveer acht tot tien jongeren uit Culemborg aan mee. Patch wordt op projectbasis gefinancierd.

3.3 Zorgstructuren en casuïstieknetwerken

Professionals ontmoeten elkaar in zorgstructuren en netwerken om signalen af te geven en informatie uit te wisselen over kinderen en jongeren, waarvan het vermoeden bestaat dat zij problemen hebben op school, of in de privésfeer. Zij bespreken welke interventie mogelijk is en ondernemen daarop actie.

Op beide middelbare scholen en twee basisscholen is een zorg- en adviesteam (ZAT) ingesteld. Momenteel wordt onderzocht of de voorziening kan worden uitgebreid naar alle basisscholen. Verder zijn er verschillende casuïstiek overleggen in de regio zoals:

- het Regionaal Multidisciplinair Team, waar voortijdig schoolverlaters worden besproken;
- het Justitieel Casus Overleg, waar jongeren worden besproken met politiecontacten;
- het Veelplegers Overleg, waar veelplegers uit de regio worden besproken;
- het OGGZ/MO meldpunt Bijzondere Zorg. Dit meldpunt wordt ingeschakeld voor mensen die overlast veroorzaken en/of een gevaar voor zichzelf of anderen zijn. Zij ontvangen om verschillende redenen geen zorg (meer). Hier is ook het meldpunt huiselijk geweld en loverboy praktijken ondergebracht;
- het Overleg Licht Verstandelijk Gehandicapten.

Culemborg wordt in bijna alle overleggen vertegenwoordigd.

Belangrijk zal de komende jaren de positionering van ZAT's en casuïstieknetwerken ten opzichte van het Centrum voor Jeugd en Gezin worden.

Jeugdpreventienetwerk en kernnetwerk

Op dit moment wordt gewerkt aan het opzetten van een basismodel 'jeugdpreventie netwerk'. Hierin worden jongeren besproken in de leeftijd van 10 tot 25 jaar met een enkelvoudige of meervoudige problematiek die niet in een ander netwerk zoals het ZAT aan de orde komen. Het is de bedoeling dat alle gemeenten in Rivierenland volgens hetzelfde model gaan werken.

In Culemborg staat het jeugdpreventienetwerk bekend als 'Kernnetwerk'. Het is een netwerk van professionals van verschillende instellingen die met jongeren van doen hebben. In dit kernnetwerk zijn vertegenwoordigd: politie, leerplicht, maatschappelijk werk, Bureau Jeugdzorg, jongerenwerk en de Raad voor de Kinderbescherming. De partners komen eens in de zes weken bij elkaar en bespreken jongeren tussen de 12 en 25 jaar die dreigen af te glijden. Het kernnetwerk werkt nauw samen met de jeugd interventiewerker. De coördinatie wordt gedaan door de welzijnsinstelling Stichting ELK.

Jeugdinterventiewerk

Het jeugdinterventiewerk is in het leven geroepen ter ondersteuning van het 'Kernnetwerk Jeugd' en het jongerenwerk. Het is een outreachende vorm van hulpverlening. Op advies van het netwerk gaat de jeugdinterventiewerker erop uit en benadert op een actieve manier de betreffende kinderen, jongeren en hun ouders. Doel hierbij is jongeren te behoeden voor afglijden en hen weer op het goede pad te krijgen (werken, leren, maatschappelijk/persoonlijk functioneren).

3.4 Conclusie

De gemeente Culemborg kent een gevarieerd aanbod van opvoedings- en opgroeiondersteuning dat voor iedereen toegankelijk is. De opvoedingsondersteuning is nog in belangrijke mate gericht op ouders van kinderen in de leeftijd van nul tot vier jaar. Verder concluderen wij dat het aanbod voor gezinnen en individuele jongeren met een meervoudige problematiek wordt aangeboden door diverse organisaties. Ook de informatie- en adviesfunctie wordt uitgevoerd door meerdere instellingen. De komst van een Centrum voor Jeugd en Gezin kan een belangrijke rol spelen bij de bundeling van krachten op het gebied van informatie, advies en (lichte) hulp binnen het voorland van de jeugdzorg.

4 Gezondheid van het kind

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Het basistakenpakket bestaat uit een verplicht uniform deel en een vrij in te vullen maatwerkdeel. De beleidsvrijheid van de gemeente is dus voor wat betreft dit leefgebied beperkt.

4.1 Basistakenpakket JGZ

De GGD en de Thuiszorg zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg. Hier valt onder:

- Monitoring en signalering: het systematisch volgen van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van een jeugdige en/of groepen jeugdigen, alsmede het signaleren van mogelijke verstoringen;
- Inschatten zorgbehoefte: het vaststellen van het zorgaanbod aan (groepen) jeugdigen en ouders;
- Screening en vaccinaties;
- Voorlichting, advies, instructie en begeleiding: zowel ouders als jeugdigen zelf kunnen individueel of in groepen voorlichting, instructie, advies en begeleiding krijgen;
- Beïnvloeden gezondheidsbedreigingen. Het signaleren van gezondheidsbedreigingen in het eerste milieu (gezin) en het tweede milieu (buurt/school) valt onder monitoring en signalering. Afhankelijk van de eventuele bedreiging wordt een afgestemde interventie gekozen.

De Thuiszorg draagt via het consultatiebureau zorg voor de groep 0 tot 4-jarigen. De GGD draagt zorg voor de groep van 5 tot 19 jaar via met name de schoolartsen en sociaal verpleegkundigen.

De gemeente heeft de mogelijkheid om daarnaast bijzondere accenten te leggen in haar lokale aanbod. In de gemeente Culemborg investeert men in:

- Zorgsysteem, netwerken, overleg en samenwerking

Netwerken, overleggen en samenwerken zijn belangrijk voor een goede, integrale zorg voor jeugdigen. Op individueel niveau is sprake van een zorgcoördinatie en casemanagement. Het aanleggen, bijhouden en overdragen van het wettelijk verplichte medische dossier speelt hierbij een essentiële rol.

- Aanpak obesitas

In de gemeente Culemborg kampen bijna 1.000 kinderen met overgewicht (inclusief obesitas). Dat is veel meer dan elders in het land. Dit blijkt uit een onderzoek van het Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) onder kinderen van het basis- en het voortgezet onderwijs. Ook uit het Gezondheidsprofiel Rivierenland blijkt dat elf procent van de kinderen en negen procent van de jongeren die de jeugdgezondheidszorg (JGZ) heeft onderzocht ernstig overgewicht heeft. De uitkomsten van deze onderzoeken

5 Vrijtijdsbesteding

Jeugdcultuur is zeer tijdgebonden en verandert snel. De maatschappelijke processen die wij in het eerste hoofdstuk zagen zijn van invloed op de jeugdculturen van vandaag de dag. Er bestaat een veelheid aan culturen en stromingen. Veel jongeren vinden van zichzelf dat zij niet tot één groep behoren en maken een eigen combinatie substromingen.

De Culemborgse jongeren houden zich in hun vrije tijd - net als hun leeftijdgenoten elders - het meest bezig met televisie en dvd kijken, muziek luisteren en huiswerk maken. Ook brengt een deel van de jongeren haar tijd door op straat. Aan de jongeren werd in het kader van E-MOVO gevraagd of zij voorzieningen misten in hun buurt.

De uitkomsten waren:

- Van de jongeren zegt 41% niets te missen.
- De overige jongeren noemden als gemis: een hangplek, een skatebaan en pleintjes.
- Van alle jongeren zegt 66% dat er te weinig voor hen wordt georganiseerd.
- Tegelijkertijd geeft 55% aan (bijna) nooit in een buurthuis te komen.

Culemborg beschikt overigens over SPOP's (speelontmoetingsplekken), een kleine skatebaan en diverse speelterreinen voor jeugdigen van diverse leeftijdscategorieën.

In dit hoofdstuk gaan wij in op het vrijetijdsaanbod van de gemeente Culemborg voor de jeugd. Het gaat hier uitsluitend over het vrijetijdsaanbod dat niet vanuit school wordt aangeboden. Belangrijk is te vermelden dat Culemborg een rijke cultuur aan verenigingen heeft die actief zijn op een breed gebied dat varieert van sport, cultuur tot natuurbeleving.

5.1 Sport

In het E-MOVO gaf 67% van de ondervraagde jongeren aan lid te zijn van een sportclub. Dat is meer dan het gemiddelde in de regio en Oost Nederland. Daarnaast sporten en bewegen veel kinderen en jongeren buiten verenigingsverband om.

In het kader van het sportbeleid subsidieert de gemeente de lokale verenigingen. Zo krijgen zij subsidie per aangemeld jeugdlid. Verder draagt zij zorg voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige accommodaties voor verenigingen in de wijken. Tot slot treedt de gemeente op als regisseur in het sportbeleid. Onderstaand wordt een opsomming gegeven van een aantal lopende activiteiten op sportgebied.

5.1.1 Breedtesport impuls

Op het moment lopen vier projecten die onderdeel uitmaken van de breedtesport⁸ impuls. Deze impuls wordt medegefinancierd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in de periode 2004-2009. Projecten die onder deze regeling vallen zijn:

- Het verbeteren van de structuur in het verenigingsbestuur;
- Sportstimulering bijzondere doelgroepen (waar onder jongeren);
- Sport in de wijk: in het kader van dit project worden er wijkgebonden sportactiviteiten georganiseerd. Hiertoe is een wijk sportconsulent aangesteld. Samen met het jongerenopbouwwerk, wijkmanager en wijkpanels zet hij de activiteiten in de wijk uit. De wijk sportconsulent heeft een coördinerende en faciliterende functie. Dit jaar worden onder meer sportactiviteiten georganiseerd door en voor allochtone meiden;
- Sportkennismaking op school: in het kader van dit project maken kinderen via school kennis met verschillende sportdisciplines. Het uiteindelijke doel is hen in te laten stromen in de vereniging van hun keuze;
- Verenigingsondersteuning.

Daarnaast werkt de gemeente samen met de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschappen (USBO) aan de totstandkoming van twee wijk sportverenigingen. Tenslotte kan het schoolzwemmen worden genoemd: leerlingen uit groep 4 van de basisschool bezoeken een deel van het schooljaar het zwembad.

5.1.2 Regeling sociale participatie kinderen

Voor kinderen die lid willen worden van een vereniging, maar waarvan de ouders van een minimuminkomen moeten rondkomen, bestaat de mogelijkheid om aanspraak te maken op een fonds. De gemeente levert dan een bijdrage in de kosten van de contributie.

Tot slot is de gemeente bezig met het opstellen van de Sportagenda 2008-2012. Het doel van deze nota is onder andere: het versterken van de bewegingscultuur onder leerlingen uit het BO en VO. De sportagenda wordt u binnenkort aangeboden.

5.2 Cultuur

Veel kinderen en jongeren maken voor wat cultuur betreft gebruik van het particuliere aanbod. Zij volgen bijvoorbeeld muzikles bij een privé-docent, zitten op particuliere dans- en theaterscholen of zijn lid van een muziekvereniging (waar ook les wordt gegeven).

⁸ Overenszoon: alle sport die niet onder andere of op toezicht van de gemeente wordt bevestigd.

De gemeente Culemborg subsidieert een aantal lokale en regionale culturele instellingen voor het verzorgen van een aanbod voor kinderen en jongeren, het gaat om:

- De Plantage, centrum voor de kunsten: deze instelling verzorgt cursussen en workshops. Daarnaast verzorgt zij de muziek- en theaterlessen op school.
- Stichting Theater De Fransche School: biedt theatervoorstellingen aan voor jongeren.
- In wijkcentrum De Salaamander is oefenruimte gereserveerd voor muziekbandjes.
- Voorts wordt het project 'Cultuur Connect' uitgevoerd op basisscholen, met steun van de provincie en in samenwerking met De Plantage.
- Bibliotheek: de gemeente Culemborg kent één basisbibliotheek met een jeugdafdeling. In samenwerking met derden (bijvoorbeeld theater en scholen) worden activiteiten uitgevoerd. Er wordt naar nieuwe huisvesting gezocht.
- Museum Elisabeth Weeshuis: is het enige museum dat in het teken staat van de geschiedenis van de stad en is gehuisvest in een voormalig weeshuis. Het museum ontvangt € 70.000,- subsidie en kan rekenen op 7.000 bezoekers per jaar, waaronder veel schoolklassen. Jaarlijks worden er de werken van eindexamenkandidaten tentoongesteld. Onlangs heeft het museum een meerjarenvisie opgesteld. Het is de bedoeling dat het museum in 2010 een duidelijke plaats inneemt in het cultuurbeleid hetgeen met name gericht zal zijn op erfgoededucatie.
- Voorts worden jaarlijks twee grote culturele evenementen in Culemborg georganiseerd: Lek Art en Culemborg Blues; beide evenementen bieden in hun programmering ruimte aan voor kinderen en jongeren.

Verder is de gemeente bezig met de 'Culemborgse Canon'. Deze canon kan deel gaan uitmaken van het cultuureducatieprogramma dat voor het onderwijs in voorbereiding is.

5.3 Kinder- en jongerenwerk

Welzijnsinstelling ELK krijgt jaarlijks subsidie voor het aanbieden van kinderwerk en jongerenwerk. Het kinderwerk biedt de volgende activiteiten aan:

- Wekelijks worden twee bijeenkomsten georganiseerd voor huiswerkklassen: één voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs en één voor leerlingen uit het basisonderwijs. Samen maken de kinderen en jongeren huiswerk onder deskundige begeleiding. Er worden ook huiswerkklassen door de Turkse Moskee en binnen het voortgezet onderwijs zelf aangeboden.
- Er worden taalspeelgroepen georganiseerd voor kinderen uit groep 3 tot en met 6. Eén uur in de week wordt spelenderwijs hun taalvaardigheid geoefend. Een groep bestaat uit maximaal 12 kinderen die begeleid worden door een beroepskracht van de welzijnsinstelling Stichting ELK, geassisteerd door een stagiair of een vrijwilliger. Aanmelding gebeurt via de basisschool.
- Tot slot wordt in de wijk Terweijde, speciaal voor kinderen uit groep 5 en 6 'de Babbeldoos' aangeboden. Met de kinderen wordt na schooltijd in het

wijkcentrum De Salaamander gewerkt aan Nederlandse taalvaardigheid en de ontwikkeling van sociale vaardigheden.

Opvallend is dat de nadruk van de activiteiten ligt op schoolgerelateerde activiteiten. Enerzijds is dit positief omdat kinderen een ondersteuning krijgen die zij wellicht elders niet krijgen. Anderzijds krijgt het aanbod wellicht een (te) eenzijdig karakter, dat zich specifiek op een bepaalde groep kinderen richt. De vraag is of dit een gewenste ontwikkeling is.

In 2007 zijn voor het eerst vakantieactiviteiten georganiseerd voor kinderen. Deze zijn goed bezocht en hebben een gemêleerde groep kinderen aangetrokken.

Het jongerenwerk heeft zowel een in pandig als een ambulante aanbod op straat. Voor wat betreft het in pandige aanbod wordt gedurende een aantal dagdelen per week inloopactiviteiten georganiseerd voor 14 tot en met 24 jarigen in het buurtgebouw Het Trefpunt. Voor de ambulante en/of outreachende activiteiten wordt de jongerenbus 'Dabuzz' ingezet. Deze bus komt op diverse plekken waar jongeren zich ophouden. Ze biedt jongeren een plaats om met elkaar om te gaan. Ook worden sport- en spelactiviteiten op locatie georganiseerd. In het gehele aanbod vervullen de jongerenwerkers vanuit hun pedagogische deskundigheid ook een adviserende en signalerende functie.

5.4 Spelen en verblijven in de openbare ruimte

5.4.1 Speelplekken

De gemeente Culemborg hanteert het uitgangspunt dat in principe voor ieder kind een speel- of ontmoetingsplek in de openbare ruimte bereikbaar moet zijn. De landelijke normen hiervoor zijn:

- voor nul- tot zesjarigen moet binnen 100 meter afstand een speelplek bereikbaar zijn;
- voor zes- tot twaalfjarigen binnen 300 tot 400 meter; en
- voor twaalfplussers binnen één kilometer afstand.

Deze norm wordt zoveel als mogelijk toegepast in Culemborg. De ene buurt heeft hierin meer beperkingen dan de andere.

5.4.2 Hangplekken/SPOP (sportontmoetingsplaatsen)

De gemeente heeft momenteel vijf (overdekte) hangplekken voor jongeren:

- één aan de Lek bij de spoorbrug;
- één aan de Otto van Reesweg;
- één aan de Prijsseweg in Parijsch;
- twee in de Parkstrook (ten oosten van de Parklaan).

Het aanleggen van hangplekken is zoveel mogelijk gecombineerd met sportvoorzieningen, zoals een skatebaan, een trapveldje en tafeltennistafel. Bij de aanleg van de plekken zijn jongeren actief betrokken geweest. De jongerenbus van de Stichting ELK bezoekt met regelmaat de SPOP's.

5.4.3 Thuis op het Plein

In de Staatsliedenbuurt en Achter de Poort wordt het project Thuis Op het Plein (TOP) uitgevoerd. Dit project is gebaseerd op een 'evidence based' methode en wordt in diverse gemeenten in Nederland toegepast. In het project werken bewonersorganisaties, onderwijs, politie, gemeente en de woningbouwvereniging samen. Beoogd wordt:

- de contacten tussen kinderen, jongeren en volwassenen in de wijk te verbeteren;
- de actieve betrokkenheid van volwassenen en ouders bij de buitenactiviteiten van de jeugd te verhogen;
- de pleinen en veldjes veilig, schoon en aantrekkelijk te maken waardoor de jeugd er prettig kan spelen en ook volwassenen elkaar kunnen ontmoeten.

Om deze doelstellingen te bereiken wordt ingezet op:

- meer aanwezig laten zijn van het kinder- en jongerenwerk op de pleinen en de veldjes;
- het organiseren van evenementen in de voor- en najaarsvakanties;
- het organiseren van activiteiten om de contacten tussen jeugd en volwassenen te verbeteren;
- beter signaleren van knelpunten in de buitenruimte.

5.4.4 Kinderboerderij

Culemborg kent één kinderboerderij, genaamd De Heuvel. De kinderboerderij organiseert in het kader van Milieu- en Natuureducatie ongeveer acht activiteiten per jaar. Dit gebeurt in samenwerking met de scholen. Ook de plaatselijke Natuur- en Vogelwacht is hierin actief.

Een voorbeeld van die activiteiten is de natuurfestweek NME in het voorjaar. Jaarlijks trekt de kinderboerderij ongeveer 60.000 bezoekers. De organisatie krijgt subsidie van de gemeente.

5.5 Conclusie

Culemborg kent een breed, veelzijdig aanbod op het gebied van vrijetijdsbesteding. Dat geldt voor sport, cultuur, alsmede het spelen en verblijven in de openbare ruimte. Het kinder- en jongerenwerk is voor een belangrijk deel gericht op de ondersteuning van jeugdigen om hun onderwijsprestaties te verbeteren. Over het algemeen kan gezegd worden dat er (nog) geen sprake van een systematische monitoring van het aanbod. Zo weten we vrij weinig over het bereik, de kwaliteit en de wijze waarop het aanbod door jongeren en kinderen wordt gewaardeerd.

6 Veiligheid

Het veiligheidsbeleid in de gemeente Culemborg wordt deels in lokaal en deels in regionaal verband ontwikkeld en uitgevoerd. Onderwerpen die regionaal worden opgepakt zijn bijvoorbeeld de aanpak van veelplegers en de opvang voor ex-gedetineerden. In dit hoofdstuk beschrijven wij het lokale veiligheidbeleid voor zover dat jeugdigen aangaat

6.1 Organisatie

De gemeente Culemborg heeft een stuurgroep Veiligheid. Hierin zetelen gemeente, de welzijnsinstelling ELK, politie, scholen via één vertegenwoordiger, de woningbouwcorporatie Betuws Wonen. Binnen de stuurgroep worden mogelijke problemen gesignaleerd en afspraken gemaakt over de aanpak ervan. Jongeren zijn een vast agendapunt.

Daarnaast bestaat er een overleg op uitvoerend niveau: het overleg Jongeren Op Straat (JOS). Medewerkers van gemeente, Elk en politie komen twee keer per jaar bijeen: in april en in oktober. Binnen het overleg worden afspraken gemaakt over de inzet van politie en jongerenwerk op risicovolle plekken (de zogenaamde hot spots). In oktober wordt de inzet geëvalueerd.

De komst van hulpmiddelen als het Elektronisch Kind Dossier en de Verwijsindex zal indirect gevolg hebben voor jongerenoverlast en het lokaal preventieve jeugdbeleid. Jongeren die risicosignalen afgeven worden in een eerder stadium gesignaleerd. Verwacht wordt dat dit effect heeft op de toeleiding naar en coördinatie van zorg- en hulpverlening.

6.2 Veilige scholen

Een kind moet veilig kunnen zijn op school. Daarom stimuleert de gemeente een veilige en sociale omgeving op en rond scholen. In dit kader zijn de volgende afspraken gemaakt met de schoolbesturen:

- Scholen worden betrokken bij de uitvoering van het jeugd- en veiligheidsbeleid;
- In 2005 is een plan van aanpak veiligheidspreventie uitgevoerd om vandalisme in en rond scholen te voorkomen. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal incidenten in 2006. Dit beleid wordt de komende jaren voortgezet;
- Bij nieuw te bouwen scholen worden veilige verkeersroutes voor fietsers en voetgangers aangelegd. Bij bestaande scholen wordt geprobeerd de omgeving zo veilig mogelijk te maken door middel van allerlei aanpassingen.

6.3 Tegengaan van overlast

Het beleid ter bestrijding van overlast door jongeren wordt uitgevoerd langs twee sporen: preventie en repressie. Het preventieve deel bestaat uit:

- activiteiten voor jongeren om te voorkomen dat zij doelloos op straat rond gaan hangen. Hieronder vallen activiteiten van het jongerenwerk op straat en in accommodaties;
- het voorzien in plekken binnen de openbare ruimte waar jongeren zich kunnen ophouden;
- signalering, activering en doorverwijzing. Het kernnetwerk en de jeugdinterventiewerker spelen een belangrijke rol als het gaat om individuen. Het Jongeren op Straat Overleg is van belang waar het gaat om groepsgedrag in de openbare ruimte.

Het repressieve deel bestaat uit een harde aanpak van degenen die de regels overtreden. Dit wordt vormgegeven in het signaleren, volgen en aanpakken van jongeren die zich misdragen. De belangrijkste rol is hierbij weggelegd voor de politie.

Bij de aanpak van overlast trekken gemeente, politie en jongerenwerk samen op, iedereen met een eigen rol.

6.4 Huiselijk geweld en loverboys

Sinds 2006 is de gemeente Culemborg aangesloten bij het Regionaal Meldpunt Huiselijk Geweld. Hier kunnen meldingen gedaan worden over huiselijk geweld en zorgwekkende zorgmijders. Vermoedens van kindermishandeling kunnen ook worden gemeld bij het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Op dit moment zijn geen betrouwbare gegevens voor handen over het aantal meldingen binnen de gemeente.

In het recente verleden is meerdere malen melding gemaakt van loverboy-praktijken in de regio. De gemeente investeert daarom in voorlichting. In het schooljaar 2007-2008 wordt in dit kader op scholen een theaterstuk opgevoerd.

Politie en Bureau Jeugdzorg hebben regelmatig contact met elkaar over dit specifieke onderwerp met het oog op beter en adequaat handelen. Er zijn geen concrete gegevens voor handen over de omvang van dit probleem.

6.4 Ketenzorg probleemjongeren

In het kader van het versterken van de ketenzorg voor probleemjongeren is in de regio een aantal netwerken operationeel. Binnen de netwerken wisselen professionals informatie uit en worden afspraken gemaakt over aanpak. Het is de bedoeling dat jongeren niet tussen wal en schip belanden. Een deel van de netwerken zijn al eerder genoemd, te weten:

- Het Justitieel Casus Overleg waar jongeren worden besproken met politiecontacten;
- Het Veelplegers Overleg waar veelplegers in de regio worden besproken;

- Het OGGZ/MO Meldpunt bijzondere zorg. Dit meldpunt is er voor mensen die overlast veroorzaken en/of een gevaar voor zichzelf of anderen zijn en die om verschillende redenen geen zorg (meer) ontvangen. Hier is ook het meldpunt huiselijk geweld en loverboy-praktijken ondergebracht;
- Het Kernnetwerk, in dit netwerk zijn vertegenwoordigd: politie, leerplicht, maatschappelijk werk, jongerenwerk, Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Zij komen eens in de zes weken bij elkaar en bespreken jongeren tussen de 12 en 25 jaar die dreigen af te glijden. Het Kernnetwerk werkt nauw samen met de jeugdinterventiewerker;
- Daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan het opzetten van een basismodel jeugdpreventie netwerk. Hierin worden jongeren besproken van 10 tot 25 jaar met enkelvoudige of meervoudige problematiek die niet al in een ander netwerk aan de orde komen. Het is de bedoeling dat alle gemeenten in Rivierenland volgens hetzelfde model gaan werken.

Veel netwerken zijn nog in ontwikkeling en er zijn (nog) niet voldoende gegevens om over het functioneren te kunnen oordelen.

6.5 Conclusie

Ook op het leefgebied veiligheid concluderen wij dat er veel wordt gedaan, in dit geval aan het voorkomen en bestrijden van jongerenoverlast. Vooralsnog is er onvoldoende sprake van een systematische programmering en monitoring van de beleidsinspanningen. Gezien de ambities van de gemeente op het terrein van leefbaarheid en veiligheid is dit zeer aan te raden. De veiligheidsnota, die in 2008 wordt gepresenteerd, zal hiertoe handvatten bieden.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Analyse en toekomstvisie Culemborg, door Leerlingen van O.R.S. Lek en Linge, bijlageboek 2 bij Gebiedsvisie Culemborg West, Noordoost en Zuidoost, november 2007.

Convenant Sluitende aanpak Voortijdig schoolverlaten en Risicjongeren in de regio Rivierenland, Bied jongeren meer kans!, februari 2007 – december 2010.

Culemborg, een stad die kansen biedt!, de lokale educatieve agenda: gemeentelijke kadernotitie onderwijsbeleid 2006-2010 (concept).

Culemborg, een vrijhaven voor vooruitgang, Plan Kleine Stedenbeleid 2008-2011, september 2007 (concept).

Gebiedsanalyse Culemborg West, Noordoost en Zuidoost, Greeven en Van der Ven Advies, in samenwerking met MDF, juni 2007.

Handreiking Kernbeleid Jeugd, VNG, juni 2007.

Gezondheidsprofiel Regio Rivierenland 2007, een beschrijving van de gezondheid van de inwoners van de regio Rivierenland en van de factoren die van invloed zijn op gezondheid. Met behulp van lokale, regionale en/of landelijke gezondheidsindicatoren, GGD Rivierenland, Meta Moerman, Marieke Hendriksen, Jolien Roobol, Tiel november 2007.

Kiezen voor Culemborg, koers op kwaliteit en gezamenlijkheid, Coalitieprogramma 2006-2010, april 2006.

Leefstijl en gezondheid van jongeren in de Gemeente Culemborg, deelrapportage van E-MOVO onderzoek naar gezondheid, welzijn en leefstijl onder jongeren in oost Nederland, GGD Rivierenland, J.A.M. Mureau, Tiel, april 2005.

Lokale Sportagenda 2008-2010, visie op sport en sportvoorzieningen in Culemborg, Grontmij Marktplan en Gemeente Culemborg, (concept).

Op weg naar een nieuwe kans, schoolverlaters en RMC, Jaarverslag 2005-2006 RMC-Regio Rivierenland.

Regie op Resultaat, het jeugdpreventie netwerk als basismodel, RadarAdvies, juli 2007.

Samen sterk voor de sport in Culemborg, aanvraag breedtesportimpuls 2004-2009, maart 2003.

Werken aan een sterke samenleving, beleidsplan WMO 2007-2011, Culemborg, maart 2007.

Vergelijking & Zelfanalyse, de ontwikkeling van een mini benchmark & zelfanalyse-instrument Lokaal Jeugdbeleid, SGBO, juni 2007.

Trends en ontwikkelingen in het jeugdbeleid

Patricia Ardiles Villegas
30 november 2007

Trends en ontwikkelingen in het jeugdbeleid

Amsterdam, 30 november 2007

Colofon

© Radar
Patricia Ardiles Villegas
Veemarkt 83
1019 DB AMSTERDAM
Telefoon 020-4635050
Faxnummer 020-4635051
radar@radaradvies.nl
www.radaradvies.nl

Inhoudsopgave	
Amsterdam, 30 november 2007	1
Inleiding	1
1 Wetgeving	2
1.1 RMC-wet	2
1.2 Aanpassing leerplichtwet	2
1.3 Wet op de Jeugdzorg	3
1.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning	3
1.5 Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)	3
1.6 Nieuwe wet Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)	4
1.7 Conclusie	5
2 Beleidsmatige ontwikkelingen	6
2.1 Operatie Jong	6
2.2 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	7
2.3 Brede School	7
2.4 Jeugd en Veiligheid	7
2.5 Maatschappelijke stages	7
2.6 Opkomst van sport	8
2.7 Conclusie	8

Inleiding

In dit rapport geven wij u een kort overzicht van de belangrijkste actuele trends en ontwikkelingen in het jeugdbeleid in Nederland. Dit doen wij aan de hand van wetgeving en beleidsinspanningen van de rijks- en lokale overheid. Op deze manier geven wij u een kader voor de beleidsbepaling in het jeugdbeleid binnen de gemeente.

Uit dit rapport komt naar voren, dat de ontwikkelingen een steeds groter beroep doen op de regiefunctie van de gemeente, om het lokaal jeugdbeleid goed te laten functioneren. Dit betekent dat gemeenten gecoördineerde acties dienen te plannen en uit te voeren. Bovendien dienen deze acties systematisch gevolgd en geëvalueerd te worden. Registratie, netwerkvorming, informatiedeling en samenwerking tussen instellingen is hierbij van groot belang. Inhoudelijk zien wij een accentverschuiving, naar het voorkomen van problemen onder kinderen en jongeren. Dit kunnen problemen zijn in de psychosociale sfeer, maar ook op het gebied van overlast of schoolverzuim.

Dit rapport bestaat uit twee hoofdstukken: in het eerste hoofdstuk gaan wij in op de landelijke wet- en regelgeving, in het tweede hoofdstuk zetten wij de landelijke beleidsontwikkelingen uiteen bij de lokale overheid.

1 Wetgeving

De landelijke ontwikkelingen in het jeugdbeleid zijn de laatste jaren in een stroomversnelling gekomen. Er zijn drie belangrijke wetten in werking getreden die de verantwoordelijkheden voor delen van het jeugdbeleid bij de lokale en provinciale overheid neerleggen: het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC-wet), de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet op de Jeugdzorg. Ook de aanpassing van de Leerplichtwet en de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid mogen in dit verband niet onvermeld blijven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een verzwaring van de coördinerende en uitvoerende taken van de gemeente in het jeugdbeleid.

1.1 RMC-wet

Het aantal voortijdige schoolverlaters moet in heel Europa worden teruggebracht. Het doel hierbij is het behouden van de Europese voorsprong in de kenniseconomie op wereldschaal. Nederland heeft in de Europese Unie afgesproken dat het aantal voortijdige schoolverlaters terug wordt gebracht van 71.000 per jaar in 2002 tot 35.000 per jaar in 2012.

Eén van de instrumenten die de overheid hiertoe tot haar beschikking heeft is de wet "houdende regels inzake de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten" (RMC-wet). Deze wet bepaalt dat gemeenten alle voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar moeten registreren, en ervoor moeten zorgen dat zij terugkeren in het onderwijs, zodat zij alsnog een startkwalificatie kunnen behalen. Ook jongeren die niet meer leerplichtig zijn, worden zo gestimuleerd om een opleiding te volgen, die leidt tot een startkwalificatie.

Om de wet te kunnen uitvoeren, participeren alle gemeenten in één van de 39 RMC-regio's. Per regio is een contactgemeente aangewezen, die de melding en registratie van voortijdige schoolverlaters in de regio coördineert. Voor Culemborg is dat de gemeente Tiel. Door middel van een sluitende aanpak, bestaande uit een melding en registratie, samenwerking / netwerkvorming en integraal beleid, moet het voortijdig schoolverlaten worden teruggedrongen.

1.2 Aanpassing leerplichtwet

In april 2007 is de Tweede Kamer akkoord gegaan met het wetsvoorstel Kwalificatieplicht. Dit wetsvoorstel is een aanpassing van de Leerplichtwet en verplicht jongeren tot 18 jaar een startkwalificatie te behalen. De gemeenten hebben hierin een uitvoerende en coördinerende taak. In de praktijk betekent dit een verzwaring van de uitvoerende taken vanuit de Leerplichtwet. De Kwalificatieplicht is één van de maatregelen om schooluitval tegen te gaan. Het voorstel is van kracht gegaan op 1 september 2007.

1.3 Wet op de Jeugdzorg

Sinds 2005 is de Wet op de Jeugdzorg van kracht. Deze wet regelt onder andere dat iedere jongere recht heeft op jeugdzorg. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het provinciaal bestuur; maar ook gemeenten hebben hun verantwoordelijkheid in het signaleren en voorkomen van problemen. Zij zijn verantwoordelijk voor de volgende functies:

- informatie en advies;
- signaleren van problemen;
- toeleiding tot het hulpaanbod;
- licht pedagogische hulp;
- coördinatie van zorg.

Een belangrijk doel van de Wet op de Jeugdzorg is dat de afzonderlijke schakels in de keten zoveel mogelijk op elkaar aansluiten, zodat geen enkele jongere tussen wal en schip valt. De provincie maakt hiertoe afspraken met gemeenten en ketenpartners.

Als gevolg van de Wet op de Jeugdzorg is de laatste jaren in veel gemeenten het beleid ten aanzien van opvoedings-, opgroei- en gezinsondersteuning in een stroomversnelling gekomen. De ontwikkeling van brede zorgteams, de ouder-kindcentra en allerlei vormen van laagdrempelige opvoedingsondersteuning zijn voorbeelden hiervan. Gemeenten worden uitgedaagd om de nieuwe structuren zo efficiënt mogelijk te organiseren en in hun bestaande netwerkstructuren in te passen.

1.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Op 1 januari 2007 is de WMO in werking getreden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning van hun inwoners. Hieronder wordt verstaan: de activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp.

De wet stelt gemeenten in de gelegenheid om beleid te maken op negen onderdelen, de zogenoemde prestatievelden.

Voor het jeugdbeleid is het tweede prestatieveld van belang. Het bepaalt dat de gemeente verantwoordelijk is voor "op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen en hun ouders".

Gemeenten maken voortaan om de vier jaar een beleidsplan waarin alle prestatievelden de revue passeren, gekoppeld aan meetbare prestaties. De uitvoering van het plan wordt gemonitord en geëvalueerd, door een panel waarin onder andere de afnemers van diensten zitting hebben.

1.5 Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

Nederland heeft het internationale verdrag inzake de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties ondertekend en geratificeerd. Dit verdrag regelt onder andere het recht van kinderen op een zo gezond mogelijke ontwikkeling, op bescherming en hulp als die gezonde ontwikkeling wordt bedreigd.

In Nederland wordt dit geregeld via de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Zij biedt bescherming en hulp waar dat nodig is. Zij bevordert, beschermt en bewaakt de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van alle jeugdigen. Het streven is om verschillen in gezondheid te verkleinen, waarbij het beoogde effect is, een zo gezond mogelijke jeugd.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de JGZ is vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid. Deze wet beschrijft het basistakenpakket van JGZ, zoals die aangeboden dient te worden door gemeenten. Het basistakenpakket bestaat uit een uniform deel en een maatwerkdeel.

Het uniforme deel bestaat uit producten die, gevraagd en ongevraagd, op gestandaardiseerde wijze aan alle kinderen van een bepaalde leeftijd worden aangeboden. Een voorbeeld hiervan is de monitoring van de groei en ontwikkeling van een kind.

Het maatwerkdeel van het pakket moet ook worden aangeboden, maar gemeenten hebben hierin beleidsvrijheid. Dat wil zeggen, dat zij vrij zijn om de (hoeveelheid) zorg af te stemmen op de lokale behoefte, oftewel de gezondheidssituatie en op de prioriteiten in de gemeente of regio.

Sinds 1 januari 2003 valt de JGZ voor nul tot negentien jarigen onder regie van de gemeenten. Sindsdien loopt de financiering van de JGZ via het gemeentefonds en een Regeling Specifieke Uitkering (RSU) van het Rijk.

Tot de basistaken behoren:

- monitoring en signalering;
- vaststellen van de zorgbehoefte;
- screening en vaccinatie;
- voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- beïnvloeden van gezondheidsbedreigingen;
- samenwerken rond zorgsystemen, netwerken en overleg.

De JGZ wordt ook wel de "nuldelijns jeugdzorg" genoemd en is een onderdeel van het integraal jeugdbeleid van gemeenten. Op basis van monitoring en signalen van ouders, leerkrachten, of anderen, onderzoekt de JGZ de gezondheid van de betrokken jeugdige en adviseert, bemiddelt, of verwijst vervolgens door naar de juiste hulpverleningsinstanties. De jeugdige wordt tijdens het hele proces begeleid door de JGZ. De hulpverleningsinstanties rapporteren terug hoe het een kind vergaat. Deze gegevens worden zorgvuldig geregistreerd in het integrale (elektronische)kindvolgdossier.

1.6 Nieuwe wet Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)

Vanaf 1 augustus 2006 is de nieuwe wet Onderwijs Achterstandenbeleid van kracht. Daarnaast heeft 'de Operatie Jong' - ontkokering van beleid- en de invoering van de WMO, aanzienlijke consequenties voor de bestuurlijke verhouding tussen gemeenten, schoolbesturen en overige partners. Verder worden tussen 2006 en 2008 de rijksgelden aan gemeenten voor schoolbegeleiding, stapsgewijs afgebouwd (wet invoering vraagfinanciering). Door deze nieuwe wetgeving worden de verantwoordelijkheden van scholen, gemeenten en Rijk opnieuw gedefinieerd.

Een groot deel van het voormalige gemeentelijk budget, gaat rechtstreeks naar de scholen. Gemeenten ontvangen nog een resterend deel dat dient te worden ingezet voor:

- VVE-beleid¹: de voorschoolse periode;
- Schakelklassen: een jaar extra ondersteuning voor leerlingen met grote taalachterstand;
- Tenminste jaarlijks overleg met schoolbesturen, over in ieder geval: het voorkomen van etnische segregatie, het bevorderen van integratie, het bestrijden van achterstanden, de doorlopende leerlijn van voorschools naar basisonderwijs, afstemming van de inschrijvings- en toelatingsprocedures, en een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over scholen.

Voor gemeenten ligt de uitdaging om, in de nieuwe verhoudingen, samen met schoolbesturen en overige partners, te zorgen voor een sterke sociale infrastructuur voor de jeugd. Voor enkele thema's binnen het brede onderwijs- en jeugdbeleid hebben en houden gemeenten wettelijke taken, zoals: leerlingenvervoer, brede school en veiligheid.

Op andere beleidsterreinen zijn scholen wettelijk verantwoordelijk, zoals het taalbeleid en wachtlijstproblematiek.

Tenslotte zijn er diverse terreinen waarop de gemeente, samen met andere partners, overleg dient te voeren en afspraken te maken - zoals zorg in en om de scholen. Dit zijn thema's die op een lokale, educatieve agenda gezet kunnen worden. Invulling en uitwerking van deze thema's geschiedt dus door een goed samenspel tussen de gemeente, scholen en andere partners in het lokaal onderwijs- en jeugdbeleid.

1.7 Conclusie

In dit hoofdstuk hebben wij stilgestaan bij een aantal wetten dat de afgelopen jaren in werking zijn getreden en die een grotere verantwoordelijkheid neerlegt bij de gemeente voor het preventieve deel van het jeugdbeleid. Deze wetten doen een groter beroep op de regiefunctie van de gemeente en gaan voor het overgrote deel gepaard met een grote mate van beleidsvrijheid. Gemeenten kunnen het beleid dus afstemmen op de lokale situatie. Tegelijkertijd wordt van hen verwacht zorg te dragen voor een goed samenspel van de lokale partners, waaronder de schoolbesturen. Een sterk jeugdbeleid, met duidelijke doelen en prioriteiten, is hiervoor een eerste vereiste.

¹ Voor- en Voorschoolse Educatie

2 Beleidsmatige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven wij de grote, beleidsmatige ontwikkelingen die zich momenteel in het jeugdbeleid voltrekken. De meesten zijn ingegeven door het landelijk beleid.

2.1 Operatie Jong

Onder het kabinet Balkenende 1, is de Operatie Jong van start gegaan. Het doel was het verbeteren en vereenvoudigen van de integrale aansturing van het jeugdbeleid, ten einde deze meer resultaatgericht te maken. Dit naar aanleiding van de lange wachtlijsten in de jeugdzorg en een versnipperd en weinig op elkaar afgestemd aanbod in het lokale jeugdbeleid. In december 2006 is het rapport "Koersen op het Kind, kompas voor het nieuwe kabinet" aangeboden aan de Tweede Kamer. Hierin zijn 35 aanbevelingen geformuleerd voor de aan te stellen minister Jeugd.

Globaal komen de aanbevelingen op het volgende neer: de overheid dient het kind centraal te stellen in alle facetten van het jeugdbeleid.

De overheid kan de aansturing verbeteren door:

- Taken te bundelen en onder te brengen in één wettelijk kader, bijvoorbeeld door alle opvangregelingen en regelingen voor ontwikkelingsstimulering onder te brengen bij de WMO.
- Financieringsstromen te bundelen. Logischerwijs vloeit dit voort uit het voorgaande: bundeling van taken leidt tot bundeling van financieringsstromen. Maar ook moeten regelingen voor tegemoetkoming van kosten, die gemoeid zijn met opvoeden en opgroeien, worden samengevoegd en vereenvoudigd. Een andere belangrijke aanbeveling is het investeren in preventieve maatregelen op een zo vroeg mogelijke leeftijd, om (dure) interventies op oudere leeftijd te voorkomen.
- Afspraken te maken over aansturing, verantwoordelijkheid en toezicht. Gemeenten krijgen in de toekomst meer verantwoordelijkheid in de coördinatie van het lokaal jeugdbeleid. Om aansturing makkelijker te maken, wordt voor één wethouder Jeugd gepleit. Daarnaast pleit de nota voor een periodieke verantwoording van het beleid, met betrekking tot bereik, kwaliteit en klanttevredenheid van diensten, en het gebruik van 'evidence based' methodieken.

De adviezen van Operatie Jong hebben ook als doel het bieden van een overzichtelijke dienstverlening aan de afnemers. Voor ouders en kinderen is het namelijk niet van belang door wie ze worden geholpen, maar dat ze op een eenvoudige wijze hun vraag op één plaats kunnen neerleggen. Het huidige kabinet heeft de aanbevelingen van Operatie Jong omarmt.

2.2 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Operatie Jong adviseerde aan het kabinet om de taken op het gebied van opvoeding, preventieve gezondheidszorg en bescherming te bundelen, in een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor jeugd en ouders: het Centrum voor Jeugd en Gezin. De minister voor Jeugd en Gezin heeft deze aanbeveling overgenomen. In 2011 zal elke gemeente in Nederland over een dergelijk centrum beschikken. De ontwikkelingen zijn momenteel in volle gang.

2.3 Brede School

In 1996 ontstonden de eerste Brede Scholen in Rotterdam en Groningen. De Brede School is doorgaans een samenwerkingsverband - al dan niet in één gebouw - tussen school, kinderopvang, peuterspeelzaal, welzijn en/of bibliotheek. Meestal is er een naschools programma van activiteiten. De Brede School wordt gezien als een goede mogelijkheid om een samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijd te creëren, waardoor ouders arbeid en zorg beter kunnen combineren. Aanvankelijk waren de Brede Scholen voornamelijk gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd. De laatste jaren wordt echter steeds vaker geëxperimenteerd met het Brede Schoolconcept voor jongeren, die naar de middelbare school gaan. Hierin kan het jongerenwerk een belangrijke functie vervullen op de ontwikkeling en het aanbieden van sociaal culturele activiteiten. Vanaf het schooljaar 2007-2008 zijn alle basisscholen wettelijk verplicht aansluiting met de buitenschoolse opvang te regelen als ouders daarom vragen.

2.4 Jeugd en Veiligheid

Het laatste decennium zijn gemeenten steeds meer aandacht gaan schenken aan het voorkomen en bestrijden van overlast en crimineel gedrag door (groepen) jongeren. Ook hierin is netwerkvorming en ketensamenwerking van wezenlijk belang. In een aantal steden werken gemeente, politie, openbaar ministerie, Bureau Jeugdzorg, reclassering en het jongerenwerk samen.

2.5 Maatschappelijke stages

Het kabinet wil dat alle jongeren die, vanaf het schooljaar 2007-2008 instromen in het voortgezet onderwijs, tijdens hun opleiding een maatschappelijke stage volgen. Een stage wordt een verplicht onderdeel van het curriculum. Het doel van een maatschappelijke stage is om, alle jongeren tijdens hun schooltijd, kennis te laten maken met onbetaald werk. Tevens stelt het hen in de gelegenheid een onbetaalde bijdrage te leveren aan de samenleving. Op het moment dat dit rapport is geschreven, was het de bedoeling om de maatschappelijke stages per 2011 verplicht te stellen. Scholieren moeten dan 72 uur per jaar aan een maatschappelijke stage wijden.

2.6 Opkomst van sport

Tot slot is er nog een trend waarneembaar - de opkomst van sport. De laatste tien jaar wordt van overheidswege meer belang gehecht aan de kracht van sport, om de sociale binding in buurten en wijken te vergroten. Sport heeft daarom een steeds belangrijkere plaats gekregen op de beleidsagenda. Vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden initiatieven gestimuleerd voor het vergroten van sportdeelname, van met name kinderen en jongeren.

2.7 Conclusie

In dit hoofdstuk hebben we stilgestaan bij een aantal actuele beleidsontwikkelingen in het lokaal jeugdbeleid. Over de breedte wordt geïnvesteerd in een betere afstemming en samenwerking tussen verschillende aanbieders, zoals bij het Centrum voor Jeugd en Gezin en de Brede Scholen. De gemeente treedt hierbij op als regisseur en procesbewaker. Daarnaast wordt geïnvesteerd in het voorkomen van overlast en criminaliteit, en het vervullen van maatschappelijke stages. Tot slot hebben gemeenten en het Rijk de kracht van sport ontdekt, als middel om sociale cohesie te stimuleren. Dit alles doet wederom een beroep op de regiefunctie van de lokale overheid.